ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5595 — ՅՈՒՆԻՍ 18/1 ՅՈՒԼԻՍ 1904 — ՈՒՐԲԱԹ — 17 ՐԷՊԻԼ ԱԽԸՐ 1322 — ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5595

دره‌لیك اداره‌خانه‌سی ﴿ آره‌وك ﴾ غزته‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանճո փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Մանուսկրիպտներ համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՏՕՆԸ

Իւրաքանչիւր հայ որ իր լեզուով կը խօսի կամ կը լսէ, կը գրէ կամ կը կարդայ, անմիջապէս կրնայ անդրադառնալ թէ երէկ ատենուան սուրբերուն, Սահակի եւ Մեսրոպի, կը պարտի իր լեզուն եւ գիրը, մտածելով թէ այդ հայկական անձնուրաբութիւնները եթէ հայ գիրը չենարէին, հայ լեզուն իր գոյութիւնը չէր կրնար պահել։ Եւ եթէ հայ գիր ու հայ լեզու չըլլային, օ՛չ հայ մտաւորականութիւն կ'ըլլար, օ՛չ մեր եկեղեցիի հիասքանչ երգեցողութիւնները գոյութիւն կ'ունենային եւ ոչ ալ մեր եկեղեցին իր ինքնուրոյնութիւնը կրնար պահած ըլլալ։

Թէ ո՞ւ եւ է անհատ ոսկէ ուրիշի մեծ ծառայութիւն կրնայ ընել իր պատկանած հանրութեան, զայդ չենենք։ Միայն սա ըսենք թէ Ս. Սահակի եւ Ս. Մեսրոպի մեր կրօնային գոյութիւնը համար մատուցած ծառայութիւնները անդրադառնալի են. օ՛չ իրենցմէ առաջ եւ օ՛չ յետոյ ուրիշ ո՞ւ եւ է գործ ու աշխատութիւն, արդիւնք ու երկունք չի հասարիր անոնց ըրածին։ Այս իսկ պատճառաւ թէեւ իրենց այդ անմոռանալի գիւտէն ի վեր 1500 տարի անցեր է, որ ըսել է ճիշդ այս տարի 15դդ. հարիւրամեայ յոբելեանն է Հայ Գրոց գիւտին, բայց 15 տարիի չափ թարմ ու կենդանի է անոնց յիշատակը եւ այնպէս պիտի մնայ։

Մեր գիրերու գիւտին, կամ Ս. Սահակի եւ Ս. Մեսրոպի տարեդարձը օ՛րքան ալ հանդէսներու տեղի չի տայ, արդէն ամէն օր եւ ամէն ժամ միլիոնաւոր ազգամ կը տօնուի իւրաքանչիւր Հայու կողմէ, երբ գիր մը կը գրուի, կամ հայերէն բառ մը կ'արտասանուի։ Այս մտածումով ապերախտութեան կամ մոռցկոտութեան չի կրնար վերագրուիլ բնաւ եւ հանդէսներու զանազանութիւնը այս նշանաւոր տարեդարձին օրը, թէև Նոյեմբեր 1500 ամեայ տարելիցն է ըլլայ։ Եւ թէև Ս. Սահակը գերազանցը անչափ հոգեդարմանի մը երեւոյթն ունենայ, առանց արժանավայել տեսարի կամ եկեղեցիի։ Բայց մեր եկեղեցին նուիրագործած է անոնց պատուական անունը եւ սրտագրաւ յիշատակը կրօնական սուրբ օրերով, որոշելով տարուէ տարի տօնել զանոնք քանի մը անգամ եւ մանաւանդ օ՛չ մէկ պատիւ կամ փառաւորութիւն կրնայ հաւասարիլ եկեղեցական սրբոց կարգը դասուելու եւ տօնուելու յարգանքին։

— Հայ հաւատացեալներու սիրոն ու հոգին, ընդդէմ ու ըմբռնումը զնահատեցին Ս. Սահակի եւ Ս. Մեսրոպի յարգն ու արժանաւորութիւնը ունի մեծ հաւատքով, ընծայելով անոնց հրաշագործութեան գերբնական զօրութիւն, ինչպէս հրաշագործեցին արդէն հայ դպրութեան տարրերը եւ կրօնասիրային զգացումով թրծեցին եւ օծեցին հայ միտքն ու իմացականութիւնը, տալով անոր այնպիսի ինքնատիպ դրոշմ մը որ 1500 տարուան երկարատեւ ժամանակամիջոցի մը մէջ անայլայլ եւ անփոփոխ մնացած է գրեթէ։

Այդ հաւատքով է որ ամէն տարի հարիւրաւոր եւ հազարաւոր ուխտաւորներ կը դիմեն այդ երկու սուրբերուն գերեզմանները, որոնց մէջ կը հանգչին Ս. Սահակի եւ Ս. Մեսրոպի խնկելի սկզբները, որոնցմէ շատ մը մասունքներ օրհնուած են զանազան կողմեր, եւ իրենց վրայ չենուած կան բազմաթիւ եկեղեցիներ եւ տաճարներ այլ ու այլ գաւառներու մէջ։

Բայց ինչ որ ամենէն աւելի կը ցուցնէ հայ ժողովուրդին իր սուրբերը եւ երախտաւորները ճանչնալու եւ գնահատելու կարողութիւնը կամ առաքինութիւնը, սա է որ գաւառներու մէջ Ս. Սահակին կ'ընծայուի ալքի ցաւ բժշկելու, ալքեր լուսաւորելու հրաշագործ զօրութիւնը։ Եւ տարի համար ընդհանրապէս Լուսաւորչի Ս. Սահակ կը կոչուի եւ այդ անունով վանքեր ու եկեղեցիներ կան, որոնցմէ մէկը Վանայ ծովուն եզերքը, Աղթամարի իրաւասութեան տակը, շատ համաւաւար է իր ալքի լոյս պարգեւող հրաշատեղի։

Հայ միտքը ու իմացականութիւնը գերազանցապէս լուսաւորելու ծառայող այդ գրի ու դպրութեան հեղինակ այդ Սուրբին ինչ հրաշագործութիւն կամ զօրութիւն աւելի յարմար էր ընծայել քան խաւար ալքեր բժշկելու, ալքի պտուղը (բիբը) լուսաւորելու ազանչելարուշ կարողութիւնը։ Այն որ միտքերը լուսաւորէ, անուշա՛ ալքեր ալ կը լուսաւորէ, այն որ մտաւոր խաւարը փարատեց, ալքի խաւարն ալ կը փարատէ հարկաւ, այպէս արամաբանեց հայ հաւատացեալին պարզուկ միտքը, եւ այպէս հաւատաց 1500 տարիներէ ի վեր։ Ասկէ աւելի գեղեցիկ ու լարմար ըմբռնում կամ բաղդատութիւն կրնար ըլլալ։

ՅՈՒՍԱԿ

ԲԱԶՄԱՐՈՒԵՍՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Բազմաբուեստեան վարժարանը հարիւր տարիէ աւելի է որ բացուեցաւ Ֆըբանսայի մէջ, 1794 տեսպ. 28ին։ Նախապէս Կեդրոնական վարժարան հանրային ազատութեանց կոչուեցաւ, աւելի յետոյ, 1795 տեսպ. 1ին, Բազմաբուեստեան վարժարան անունը տուեցաւ։

Politechnique բառը յունական երկու բառերէ կազմուած է, poli, շատ, բազում, եւ technon, արուեստ, գործ։ Այս սուսերանութիւնը | բազմաբուեստեան վարժարանին նպատակը մեզի կը բացատրէ։ Ուստի սորվելով ձեռք բերուած ամէն տեսակ արուեստներու համար ճարտարագէտներ պատրաստելու, քանակագիտական, մեքենական, բնագիտական, տարրալուծական, տեսանելի։

Ո՞ւ եւ է արհեստի համար, ո՞ւ եւ է արուեստի համար, երկու բան պէտք է. խելք եւ ուսում։ Արուեստի մը համար անհրաժեշտ եղող ուսումը, ուրիշ արուեստի մը համար եղածին հետ նոյնը չէ։

Սեղանաւոր մը պարտի ուսանիլ առեւտրական օրէնքները, համարակալութիւնը, դրամի, վարկի վերաբերեալ բաները եւն.։

Դիւանագէտ մը պարտի ուսանիլ միջազգային օրէնքները, պատմութիւնը, աշխարհագրութիւնը, եւն.։

Փաստաբան մը պարտի ուսանիլ քաղաքային եւ պատժական օրէնքները, դատավարութիւնը եւն.։

Ճարտարագէտ մը պարտի ուսանիլ ճիշդ գիտութիւնները, բնաբանական գիտութիւնները, տարրալուծականները եւն.։

Ingenieur (ճարտարագէտ) բառը լատիներէն ingenium բառէն կուգայ, որ ըսել կ'ուզէ մտք, իմացականութիւն. ingenieur այս իմաստէն առնուած է, ուրեմն պիտի նշանակէ իր միտքը բանեցնող մարդ, որ անկէ լաւ բաներ առաջ կը բերէ, որ կը հնարէ, որ կը ճարտարամտի հնարելու, տեսնելու եւ ընելու, եւն.։

Այս հաշուով փոխանակագրի նամակը երեւակայող սեղանաւորը ճարտարագէտ մը պիտի ըլլայ։

Ճարտարագէտ սեղանաւորը, կեղծամշակի հոչակաւոր դրամը զանազանող ճարտարագէտ մը պիտի ըլլայ։

Եւ սակայն դուք բնաւ լսած չէք մէկուն համար թէ ճարտարագէտ–տոքթոր ըլլայ։ Պատճառը սա է որ ճարտարագէտ բառը իրենց ուսումը եւ խելքը մեքենական, տարրալուծական, եւն., ուսմանց գործածութեան յատկացնողներուն միայն վերապահուած էր։

Անուսիկ 100 մէթր լայնութիւն ունեցող գետ մը, որու վրայ կ'ուզեն կամուրջ մը ձգել։ Կան մարդիկ որ կամուրջ մը շինել սորված են։ Անգամ մը որ չափերին առնեն եւ հաշուեն, կրնան ըսել առաջուց, առանց խորխորելու թէ փայտ, քար կամ երկաթ պիտի գործածուի, եւ ուրիշ յետոյ՝ այսինչ նիւթերէնը պէտք պիտի ըլլան, օ՛րչափ առաջնի պէտք պիտի ունենան, օ՛րչափ ծանրութիւն, ի՛նչ ձեւ, կասրները օ՛րչափ խաչաձեւութիւն, կամրջակամարները օ՛րքան տարածութիւն, օիւները ի՛նչ հաստատութիւն ունենալու են, եւ վերջապէս, կամուրջը ե՛րբ պիտի աւարտի, թէ վերայէն առանց վտանգի անցնելիք ամէնաշատ բեռը օ՛րչափ ըլլալու է։

Առեւտրական նաւ մը պիտի շինուի։ Նաւապարտարը —այսպիսի բաներ հաշուով կը շինուին— կը նշանակէ տեղ մը թէ՝ կ'ուզէ նաւ մը շինել՝ որ կարողանայ փոխադրել 3000 թոնօ ապրանք։ Վեց մէթրէն աւելի խորը չիջնել (այսինքն ջուրին մէջ չընկղմիլ 6 մէթրէն աւելի), մէկուս կէս վայրկեանի մէջ 15հանգոյց (15 մէթր մէկ հանգոյց) ճամբայ առնել։ Մարդիկ որ կրնան, հաշուի օգնութեամբ, գծագրել նաւ մը, որ շինուած առեն բոլոր այս պայմանները իրագործէ։

Ճարտարագէտ կարենալ ըլլալու համար, պէտք որ ուսումնասիրուի, քանակագիտութիւնը, մեքենագիտութիւնը, երկրաչափութիւնը, բնագիտութիւնը, տարրալուծութիւնը, ինչ որ դժուար քննութեանց ենթարկուելէն յետոյ յաջողութեամբ ելլելով եւ իրենց ուսուցչին ճարտարագէտի վկայական առնելով միայն ձեռք կը բերուի։

Հիմա, դացէք օր մը, կամուրջի մը շինելիք տեսնելու, պիտի տեսնէք սա բաները.

1. Քարեր կարող, դաճ եւ կրաղիւս շաղող, նիւթերէն փոխադրող, աստղներ տանող մարդիկ, ասոնք բանուորներ են։

2. Ուրիշ մարդիկ, որ անոնց հետ կ'աշխատին, զանոնք կ'ուղղեն, ի՛նչպէս չինելին եւ աստղները դնելու կերպերը կը ցուցնեն, եւ որ յանախ նկար մը, յատակագիծ մը բռնած կը խորհրդակցին. ասոնք բանուորներու վերակացուներ են։

Վերջապէս մէկ կամ երկու մարդ ալ՝ որ աշխատութեան հոգաւորսով չեն, որ իրենց ձեռքերով չեն աշխատիր, սրունք հոն եկած են հսկելու համար թէ ամէն բան լաւ կ'երթայ։ Անոնք կերտարարի բացուածին առաջ լաւ աշխատած են, յատակագիծը չինող ճարտարագէտներն են ասոնք։

Ֆրանսայի ճարտարագէտներէն շատերը Ֆրանսայի բազմաբուեստեան արհեստանոցէն կ'ելլեն։ Բազմաբուեստեան վարժարանը բոլոր արուեստներու համար ճարտարագէտ աշակերտներ պատրաստող ընդհանուր դպրոց մըն է։ Բայց հոն տեսականը միայն կը սորվին։ Երկու տարուան ուսումն ետքը, ճարտարագէտ ուսանողները, իւրաքանչիւր հիւղի յատուկ մասնաւոր դպրոցները կ'երթան ճարտարագէտ՝ արհեստը սորվելու համար, ինչպէս Կամուրջներու եւ խճուղիներու դպրոցը, հրետանիի եւ զինարուեստաբեան դպրոցը, հրաբուեստաբեան դպրոցը եւն.։

Բազմաբուեստեան վարժարան էն զատ, ուրիշ դպրոցներ ալ կան, նոյնպէս շատ օգտակար, ուր դարձեալ ճարտարագէտներ կը պատրաստուին, ինչպէս են արհեստից եւ տարազագործութեան դպրոցը ի Բարիզ, Շալօնի եւ Անժէռի դպրոցները, վերջապէս գործաւորաց վերակացուներու եւ գործաւորական դպրոցներ ալ կան։

Ս.

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Անգլիոյ պոլսաւոր ներքով Սուրհանդակի թերթը լեցնող «Դաղցեան Աւետարան»ի խմբագիրը, վերջապէս իր լոյսը տարածեց։ Այն՝ որուն համար կ'ամրաստանէին անխղճօրէն Ազգին սիրելի մէկ կաթողիկոսը՝ Ամեն. Տ. Սահակ Ս. Հայրապետը Տան կիլիկիոյ, թէ իւրացուցած տարած է, իմաստեղաւ վերջապէս թէ Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց Պատրիարքարանի մէջ է եղեր....։

Խնդրոյ առարկայ դարձած այդ Աւետարանը՝ որ Հրաշագործ Տիգրանեանինն էր, հրաշքով, եկեղեցիի գանձատունէն Պատրիարքարան փոխադրուեր է, որմէ ետքը խնդիրը դարձաւ Տատեաններու յիշատակ ուրիշ Աւետարանի մը շուրջը։ Սակայն Տ. Սահակ կաթողիկոս մանրամասն կերպով այդ երկու Աւետարաններուն տեղը ցոյց կուտայ յիշեալ գանձատան մէջ։ Հետեւաբար ի՞նչպէս կ'ըլլայ եւ ի՞նչ պատճառաւ պէտք կը տեսնուի որ յիշեալ հրաշագործեալ Աւետարանը, եթէ մը անողոք զրպարտութեանց ասպարէզ կարդալէ ետքը, յանկարծ Պատրարքարանի մէջ գտնուի դրօք փակելովք դուրս ելելով եկեղեցիի անմատչելի գանձարանէն։ Մի՛ գուցէ Տատեաններու Աւետարանն ալ այդ հրաքին զօրութեանը մասնակցած ըլլայ...։

Պատ՛ւ Ամեն. Սահակ Կաթողիկոսի որ, իբրեւ տիպար եկեղեցական, իր իսկ ձեռնասունեներէն կրած անեղի նախատինքներուն, Աւետարանի վեհանուկ համբերութեամբ կը հանդուրժէ, եւ արդիւնանք միայն անոնց որ չեն խղճեր ամէն սուտ իրաւ ընել եւ ամբարիշտ եկեղեցականներու վարկը ընկնել իրենց հնգամեայ եկեղեցականութիւնը պանծացնելու համար, այնու իրաւամբ թէ՝ «Մի՛ոցը նպատակը կ'արդարացնէ»... Ու ի՞նչ միջոցներ, Աստուած իմ, ի՞նչ միջոցներ՝ եկեղեցականներէ դարձեալ, իրենց նպատակը առաջ տանելու համար... եւ Թ՛ղ Սուրհանդակ պատիւ եւ փառք համարի իրեն՝ այդպիսիներու արձագանգ դարձած ըլլալը։

* * *

ԱՆՁՐԵՒԻ ԿԱԹԻԼՆԵՐԸ

(ԱՐՁԱԿ ՔԵՐԹՈՒՂԾ)

Լացէք, մտօրինակ ու թախծոտ կաթիլներ անձրեւի, ձեր լացը անհամա՛ն է. ես կը սիրեմ այդ լացը որ, ձեր ծոցեն, ձեր սանդերէն կը կաթի. իմ ցաւագին օրերուս պէս դուք ալ ընդդիմիլ կ'երթաք ձեր արտաքին օրերը, ու կուլաք անդադրո՛ւմ, առա՛ւ, առա՛ւ։ կաթկըթեցէք արցունքներդ սրտիս ու հոգիիս վրայ. դուք, կը զգամ թէ, պիտի կրնաք ըմբոշխնել սիրտս. ձեր պիտիամէտ ցոլքը պիտի առյ սրտիս ծծել այդ պաղչակումը՝ որուն պապակը ունիմ հիմա։

Կախուեցէ՛ք ամպատ թէ կապտագոյն երկինքէն, ինկէ՛ք սիրելիս պատուհանիս առիս առիս. ու գծեցէք հոն նմանապատկերը սիրտս, հոգիիս։ Հոգիի քայլութիւն մը կայ իմ ու ձեր մէջը. դուք ցաւերու մարմնացումն եք լա՛յն, յորդումն էք, դուք արցունքն էք ցաւագին, այն արցունքը որ հոս ունիմ, ու պիտի ունենամ ալ յաւիտեան, սրտիս, ալքերուս մէջ։ Կեանքի ձանձրանալիս թիւններուն մէջէն կը բաղձամ ձեր գունեղ կեանքին, օ՛վ կաթիլներ. ի՞նչ կ'ըլլար եթէ ես ա՛ւ, ձեզի չափ թեթեւ, ձեզի չափ միօրինա՛կ կեանք մը անցնէի անհո՛վ, անվրդո՛վ։

Կեանքի շղթան դրուագի մը առնիս, յանկարծ կը զգաս խաչո՛ր յուսախաբութիւնը, իր մերկութեանը մէջ արհաւիրքդուս. ու անկէ ետք, կը սկսի, մերթ գունեղ, մերթ խարկանքի կեանքը սահեղ, իր բովանդակ աղաղութիւններուն ու լեղուութիւններուն մէջ։ Կեանքի այս վարդերանգութիւնին մէջ ապրելէ ձանձրացած, քեզի պէս ըլլալ կը բաղձամ, քանի որ դուն գեղին ինանդեղ ետք ալ չես ապ իր, ու կ'երթաս հոն, այն քաղցն տակ, ուր ամենս պիտի գանք, միանալու, փաթաթուելու յաւէտ։ Ցաւագիկ կաթիլնե՛ր, ինկէք բաց պատուհանիս առաջեւ, ու երբ այս մրտուած մութէն ետք, արեւադալը իր ոսկեղէն ցանցնելքը ընէ պատուհանիս առջեւ, ցոլքդ ճառագայթ մը ալ գայ պրիսմակել, ցոլցլացնել, որով ձեր տարաբնութիւնը անէացնէք ու չորնաք։

Կեանքի էն ծիածանա՛ն չրջանին, դուք չէ՞ք որ կը զգուեցնէք ապրելէն, ձեր գերազանցապէս վաղանցուկ կեանքը յատկանշելով, ու ասոր համար է որ երիտասարդը չի սիրեր ձեզ, քանզի ամառուան ջերմիկ օրերէն ետք, դուք անոր հեշտութիւններուն խափանարար մէկ դոյնքն էք, անոր մանն իսկ էք. տարեցը կ'ատէ ձեզ, որովհետեւ մահանուագ տարբերուտ ձանիդ հծծիւնը կը սթափեցնէ դինքը, ու խորհրդի կուտայ թէ, կեանքի ամառ օրերէն ետք կուգայ մահազդեցիկ աշունը, ձմեռը ահեղ, իր թախծոտութիւններովը բոլոր. բայց ես, անհուն պաշտանքի խնդոյս վերաբերումով մը ձեզ կը սիրեմ։ Ձեր մէջը կը տեսնեմ ցոլացուն կեանքը, ու մեղմաղձա՛ն վերջաբանը կեանքին։

Ու կը խորհիմ թէ, կեանքի անուսութիւնները դեռ չենք դնէր գրստ արտաքոյ արցունքը ազի՛ ու լեղի՛, հուսահատօրէն մենք, այնքան պիտի չսիրէինք կեանքերնիս։ Պրիսմակումը կեանքի աղաւոր դրուագներուն արտացոլումն է, իսկ կեանքիդ վերջաբանին ահեղ դրուագը կը նմանի մեր կեանքին վերջակետումին։ Ձեր խորքին մէջ կը տեսնեմ էլեմենտ խարկանքու տուներանկարը։ Թուխ ամպերուն մութ արցունքնե՛ր, կը սիրեմ ձեզ այնպէս, ինչպէս ալքարի ունայն ու կիրքերը լճանցած փարեր էի կեանքին։

ՊՐԻՄԱԿ

ՀՇՄԱՐՏԱՁԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Խաղամէնները կը խաղան այնպէս՝ ինչպէս սիրամարները կը սիրեն, ինչպէս դենեմոլները կը խմեն, հարկաւորապէս, կուրապէս, անդիմադրելի ոյժի մը ազդեցութեան տակ։ Կան այնպիսի արարածներ՝ որոնք խաղամոլութեան նուիրած են իրենք զիրենք, ինչպէս կան այնպիսի արարածներ՝ որոնք սիրամոլութեան նուիրած են իրենք զիրենք։ Ո՞վ ուրեմն լերիւրեր է պատմութիւն՝ այն երկու նաւաստիներուն, որոնք խաղամոլութենէ տարտարած էին։ Առանց նաւը ծովակալ եղեր է, ու իրենք, ամենասկզբի արկածներէ յետոյ, մահուընէ հազարներ են՝ լակ կէտի (պալէնա) մը կռնակին վրայ ցատկելով։ Հոն տեղաւորուելէ անմիջապէս յետոյ, հոներ են իրենց խաղաքարերն ու ըրդուկները, եւ սկսեր են խաղալ։ Ահա՛ պատմութիւն մը, որ ճշմարտութենէ աւելի ստոյգ է։ Իւրաքանչիւր խաղամոլ այս նաւաստիներէն մէկն է։ Ու ստուգիւ, խաղի մէջ կայ այնպիսի բան մը՝ որ սատկօրէն կը գրգռէ յանդուգներուն նեարդերը։ Դոյզն հեշտանք մը չէ բախտը փորձելը։ Արշալուսէնէ զերծ հաճոյք մը չէ մէկ երկվայրկեանի մէջ ըմբոշխնել վախի ու յոյսի ամիսներ, տարիներ, ամբողջ կեանք մը։ Տասը տարեկան չկայի դեռ՝ երբ Պ. Կրէբիէ, ինենբորդ կարգի ուսուցիչս, դասարանին մէջ մեզի կարդաց Հրաշագործ ճախարակը խորագրեալ աւանդավէպը, զոր սակայն այնպիսի աւելի լաւ կը յիշեմ՝ որչափ եթէ երէկ լսած ըլլայի։ (¹)

Պատանի մը, օր մը խասիւ յանդիմանուած էր իր դասատարակէն։ Երեկոյին, շատ խստօր էր։ «Ո՛րչափ դժբախտ եմ, կ'ըսէր մտովի, դպրոցական տղայ մը ըլլալուս համար։ Սերտելիք դասեր կան ու պարտաւորելիք պարտականութիւններ։ Օ՜հ, ինչո՞ւ համար ժամանակն աւելի շուտ չանցնիր, որ ես ալ իսկոյն չափահաս ըլլամ։ Ո՛րչափ երջանիկ պիտի ըլլամ կեանքս, եթէ կարենայի քառասուն փութացնել անոր օրերը։

Լալով հանդերձ, ազան քնացաւ։ Ցաւոյդդ առաւօտ, տրթնցած տանն, իր մտաւաւ մեռաքսի աղաւոր ճախարակ մը, որ երփներանգ ցոլքեր ունէր եւ կը փայլէր տրչալոյսին ներքեւցայլ հառագայթներուն հանդէպ։ Տղան զարմանքի ճիչ մը արձակեց, ու ձեռքը երկինցուց բռնելու համար այդ առարկան, զոր դեղագմալ խաղալիկ մը միայն կը կարծէր։ Բայց ահա փաքրիկ ճախարակէն նրբանկիւն ձայն մը ելաւ, որ մատաղատի երիտասարդին ականջներուն մրմնջեց հետագայ խօսքերը.

—Զգուշացի՛ր, զգուշացի՛ր. Թ՛ղ քու անխոհեմ ձեռքդ ինձի չմօտենայ անդգուշօրէն, Թ՛ղ քու շունդ չեմամեցնէ իմ վառ գոյներս։ Դիտանալի՛ր թէ ինչ եմ ես։ Տղա՛յ, շուրջս փութացուած հրալուի թելը կը պատկերացնէ քու օրերուդ ամբողջ շարքը։ Կը տեսնե՞ս թէ ինչպէս, ցոլքի վայրկեանները կը սահին, այս թելը կը քակուի։ Ո՛չ կրնաս այս յարաշարժ թելը կասեցնել, օ՛չ ալ ժամանակը։ Բայց մի՛կ ըրէ։ դուն երէկ կ'ըզձալիր կարենալ քառասնամեայ փութացնել քու օրերդ, քեզի կուտամ այդ կարողութիւնը։ Բայց՝ այս մեռաքսի թելը, ու մինչեւոյն ատեն պիտի տեսնես քու օրերուդ հպարտաց խոյս տալը, իբր թէ անոնք այս թելին երկայնքին վրայ շարուած ըլլային։ Բայց միւ՛ թէ քու ձեռքդ, որ կրնայ մէկ վայրկեանի մէջ քակել զայն, չպիտի կրնայ բնաւ նորէն կծկել։

Երիտասարդը, այս խօսքերը լսելով, ետ քաշած էր հրալուի ճախարակը բռնելու պարտասու իր ձեռքը։ Երկար տատն զայն դիտեց, բայց չհամարձակեցաւ անոր դպչիլ։ Վերջապէս, խրախոյս ղալով՝ ըսաւ իւրովի.

— Պիտի քաշեմ թելը, բայց շատ քիչ, մէկ օր անցնելու չափ միայն։

Ու մատին ծայրովը քաշեց թելը։ Օրը սահած էր արդէն. գիշեր էր, ու ինքզինքը գտաւ, նորէն քնանալու պատրաստ. մինչեւոյն անկողնին մէջ։ ու ան ատ թելցուած էր քիչ առաջ։

—Ահա իրօք յառաջացայ, գոչեց երիտասարդը։ Մէկ օր անցաւ, բաւական չէ ասիկա։ Անցեալ օր չատ իրաւունք ունէի, որ կ'ուզէի մեծնալ ու չափահաս ըլլալ։ Օ՜ն։

Ճախարակը բռնելով՝ սկսաւ քաշել թելը։ Այնչափ քաշեց, որ յանկարծ մօրուանի, չափահաս եղած գտաւ ինքզինքը։

Այս պարագան մեծապէս ուրախացուց զինքը, բայց երբ սեղեկութիւններ ուզեց իր հօր ու մօր մասին, իրեն իմացուցին թէ մեռած էին անոնք։ Սկսաւլալ։ Անոր դիտաւ տուին թէ այս բանը պատչաճ չէր. իսկ եթէ կը նեղուէր իր մինչեւ թեռնէն, կրնար դարմանել զայն, մանաւանդ որ ամուսնանալու տարիքին մէջ էր։

Անիկա վերջապէս կը հաւանի այդ գաղափարին, անուղղակի միջոցով մը կը խնդրէ բարեկամի մը աղջկան ձեռքը։ Պատգամաւորները կը մեկնին։ Մէկ օր կը սահի, լեռայ՝ երկու օր. պատգամաւորները չեն վերադառնար։ Երիտասարդը կը տանջուի անհամբերութենէ ու հրաշագործ ճախարակին կը դիմէ. «Բակէ՛, քակէ՛, օ՛վ իմ օրերուս թելը»։

Ու ահա երիտասարդը իր նշանածին հետ թեւ թեւի. իր նշանածը գեղանի է ու բարի. եթէ իր զուակները նմանին անոր, բոլոր բարեմասնութիւններով օժտուած պիտի ըլլան։ Բայց դեռ մ՛ըլի՞ մ՛ն օրը, ուր երիտասարդը իր թեւերուն մէջ պիտի կարենայ սեղմել իր զուակները։ Հեռու է, կ'ըսէի. օ՛չ, եկած հասած է, քանզի անիկա թելը քաշած է իր անհամբեր ձեռքով։ Ու արդէն ընտանիքի հայրը կը համարի ինքզինքը, համբոյրներով կ'ողողէ իր նորածիններ. բայց մանկիկները լացերով ու ճիչերով կը պատասխանեն անոր զգուանքներուն։

—Ի՞նչ է սա, կ'ըսէ երիտասարդը, ու ի՞նչ գեղեցիկ հաճոյք է ունենալ օրորոցի մէջ զուակներ, որոնք անկարող են ձեր ըսածներն հասկնալ ու ձեր սիրոյն պատասխանել։ Կը փափաքիմ մ՛ն՝, չափահա՛ս տեսնել զանոնք։ Ու նորէն քաշեց ճախարակին թելը։

Ու ճախարակին քով կուգար անդադար, ու կը տեսնէր իր օրերուն, իր տարիներուն իր աչքերուն առջեւէն վազելը, ինչպէս փաթթուելիք մեռաւոյտ մը։

Ցաւալի դառն մէն մի ըղձանքի լեռայ, կը զգար թէ ուրիշ աւելի հրաւառ ըղձանք մը կը ծնի իր մէջ, ու նորէն ճախարակը կը դառնար իր տաներուն մէջ, ու նորէն թելը կը քակուէր։

Արդ՝ եղաւ որ օր մը, մտաքսակ թելին հասաւ, ճախարակին սակեղծ փայտը երեւցաւ. կարմիր (չիլէ) ծայրին կը հասնէր։ Զարմանքով ու զարհուրանքով համակուած, իր ձեռքին տակէն ասեղցոց ճախարակը, բայց նորէն չուտ մը բռնեց ու անքայլ տեղ մը դրաւ զայն։ Հապիւ կը համարձակէր թելին նայիլ, որ մի՛ դուցէ իր նաւուքդով փութացնէ ա՛յն անզգալի շարժումը, որ զայն ինքնին քակել կուտար անդադար։ Անուշա՛ կը փափաքէր դանդաղեցնել իր օրերն բարախուսիներուն, որպէս զի երկարաձգէր այն կեանքը՝ որ այնչափ կանուխ պիտի չիջնէր։ Իր տրմակը դրաւ այն սեղանին վրայ՝ ուր տեղաւորած էր հրաշագործ ճախարակը, ու հոն մինչդեռ ան կը շարունակէր իր մշտանաւ չարժումը, փորձեց լիւղալարար ըմբռնել իր այնչափ վազանցիկ օրերը։

Ո՛րչափ պարապ էր իր կեանքը։ Ըրածէր այնպիսի բան մը՝ որուն ոլորակը կարենար մնալ հիմա։ Ծա՛ր, ցաւագա՛ր կը զգար ինքզինքը։ Իր տարիները ա՛ռնչափ ալ արագաթռիչ եղած ըլլային, իրենց հեաքը թողուցած էին սակայն իր խորտնած ճակտին վրայ, իր ալեհեր գլխուն վրայ, իր կարաքամակ ուսերուն վրայ։ Հասած էր ուրեմն ա՛յն ժամանակը՝ որ իր օ.ժ ու երիտասարդութիւնը հրաժեշտ կուտային իրեն, ուր կը զգար ասոնց յարգը։ Ի՛նչ բաներ չեր տար այդ պարիկ ճախարակին վրայ նայելն կեկելու համար դեռ ձեռի թել մը։ Ու սրամտութիւնով քոլարիւնուն ակնարկով մը, կը հարցաքններ յարաչարժ ճախարակը։

Զա՛ն մը լսելի եղաւ. գուշակուած էր անոր մտածումը.— «Անկարելի՛ է ուղղդդ, անցած օրերը՝ ա՛լ չեն վերադառնար բնաւ։ Մինչեւ դուն չես խելաբար կեանք վատնող. ո՛րքան անխոհեմներ քեզի կը նմանին. քանինե՛ր կան, որոնք՝ անհոգներ՝ կեանք կ'անցնեն, սպասելով իրենց համար չգալիք բարեբախտութեան մը։ Ո՞վ դուս, եթէ քու կեանքդ պարապ կ'երեւի քեզի, պատճառն այն է՝ որ բրեգործութիւններով լեցուցած չես զայն։ Եթէ կեանքը դժբախտ կ'երեւի քեզի, պատճառն այն զայն։ Ի՛նչ գործի պարապեցար։ Ի՞նչ անգործ ձեռքդ թելը անհամբերօրէն դարձնելէ զատ ուրիշ բան ըրա՛ն, ա՛յն թելը՝ որ քու կեանքինդ էր։ Բա՛ն համբերութիւնդ իսկապէս ծանրութիւն էր. գնա՛, եթէ երջանիկ չես, պատճառն այն է որ բնաւ ալմանցած չես երջանիկ ըլլալու»։

Բայց հրաշավէպին դիւցազնը, աղաւաղի ծերութեան մը չրջանն առարած ըլլալով հանդերձ, չորս ամիս ու վեց օր միայն ապրած էր՝ ոգին այցելութենէն ի վեր...

Անդրադառնալով մեր նիւթին, ինչ է ուրեմն խաղամոլութիւնը, եթէ ոչ՝ ա՛յն արուեստը՝ որով ջանանար կ'ելլան մեկ երկիսյրկեանի մէջ առաջ բերել այն փոփոխութիւնները, զոր բոխոր տարվրարար ՀԱՍ ժամերու եւ մինչեւ անդամ ՀԱՍ տարիներու մէջ միայն կ'արտադրէ, ա՛յն արուեստը՝ որով կը նկրտին մէկ վայրկեանի մէջ կատակել ուրիշներուն դանդաղաբար կեանքին մէջ ցրուած արտայուղումները, ա՛յն գաղտնիքը՝ որով կ'երաղեն ամբողջ կեանք մը ապրիլ քանի մը բոպէի մէջ, վերջապէս Ոգիի թելին կէսիը։ Խաղը գերկնդխառն կռիւ մըն է բախտին հետ։ Ցաւկոր նահապետին պատերազմն է հրաշաւակին հետ։ Կլօթէի Ֆաուսթին դէմքն է սատանային հետ։ Դրամի հետ կը խաղան,— դրամի՛, այսինքն՝ անմիջական, անահման հնարաւորութեան հետ։ Թերեւս, դարձուելիք խաղաթուղթը, նեռաւելիք խաղադնդակը խաղամոլին պիտի նուիրէ դարասաներ ու բարբասաներ, արտեր ու ընդարձակ անտառներ, ոսկեձեղուն ու բարձրակառոյց տաներ։ Այո՛, թաւալող այդ խաղադնդակն իր մէջ կը պարունակէ լայնածաւալ, արգաւանդ հողեր, ինչպէս նաեւ թերթաքարով ծածկուած տանիքներ, որոնց քանդակազարդ ծխանները կը ցոլանան Լուսնա գետին մէջ. ան կը ներփակէ արաւեանին գանձերը, ճաշակին հրաշալիքները, սքանչելի գոհարներ, ալքարի անմնացեղեցիկ մարմիններ, հոգիներ իսկ՝ որոնք վարձկան չէին նկատուեր, վերջապէս ալքարիկ բոլոր պատիւները՝ հանդերձ իր տարօք։ Ինչ կ'ըսեմ, ասոնցմէ աւելի՛ լաւ բան մը կը ներփակէ, երա՛զ՝ նը։ Ո՛

մեծ կիրքերուն տակին մէջ։ Չկայ հեշտութիւն՝ որ գլխու պայտ չպատռէ։ Երկիւղածութեան հանդէպ զգլխում կ'առնէ։ Եւ մինթէ կա՞յ աւելի սոսկալիք բան մը՝ քան խաղամոլութիւնը։ Ան կուտայ, կ'առնէ. անոր փատերը տարբեր են մեր փատերէն։ Ան համբ է, կոյր ու խուլ։ Ան ամէն բան կրնայ ընել։ Զատուած մըն է։

Այո՛, չատուած մըն է։ Ան ունի իր ջերմեռանդ երկրպագուները, որոնք զայն կը սիրեն իր անէն, ոչ թէ իր խաղաւորութեան համար, ու զայն կը պաշտեն՝ երբ հրաւէրէ զիրենք։ Եթէ անդիմադրելի կողապէ զիրենք, իրենց անձին կը վերադրեն ատոր յանցանքը, ոչ թէ անոր։

«Ե՞ս գէշ խաղցայ.» կ'ըսեն։

Իրենք զիրենք կը մեղադրեն, իրենք զիրենք կ'ամբաստանեն, ու չեն հայհոյեր։ ԱՆԱԹՈԼ ԹՐԱՆՍ

Թարգմ. Ա. Ն. Թ.

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՋԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Զինուորական զործողութիւններ. — Ճապոնցիներուն յառաջխաղացութիւնը. — Դեպի Բայ-Բինկ։

Բարիզ, 27 յունիս. — Ճապոնական հօթը զօրաբաժիններու համանպատակ յառաջացումը դէպի Բայ-Բինկ կը շարունակուի անընդհատ, բայց մեծ դանդաղութեամբ։ Ճապոնները կ'ենթադրեն թէ ամենամեծ ճշդութեամբ կը հաշուեն իրենց յառաջխաղացութիւնը՝ այն կերպով որ ցոյց տան իրենց զօրաբաժիններու գլուխները եւ այն եղանակով Ռուսները իրենց դիրքերէն վանեն՝ կարելի եղածին չափ քիչ կորուստ տալով։ Այդ տրդիկը որ այդ ատեն միայն կրնայ ձեռք բերուիլ երբ իրենց բոլոր չարժումներու մասին խիստ կարգադրութիւն մը ընեն։ Այդ պատճառով իրենց յառաջխաղացութեան մէջ զանազան տարբերութիւն մը ցոյց կուտան կանոնաւոր զործունէութիւն մը եւ կապակցութեան գիտակցութիւնը որոնք անոնց յատկանշական սովորութիւններն երլ՝ալը կը կազմեն։ Սախարով զօրավարին կողմէ յունիս 26 թուականով Ռեդերսպուրգ ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բայ-Բինկի ատեղ երեք գլխաւոր ճամբաներուն վրայ, Չի-ԲաՒ-Լիենկի կիրճէն եկողը (Ինչին ճամբայ մը) Ֆ-Լիենկի կիրճը (Տարաւորին ճամբայ) եւ երկաթգծին զուգահեռական մեծ ճամբան, ճապոնական զօրախումբ 30 քիլոմէթր միայն հեռու են իրենց նպատակէն։ Բայց այդ զօրախումբերը յունիս 26ին առաւօտեան ակնկալ մէկ օրէն կրնան հասնիլ, եւ անոնց Բայ-Բինկ մտնելը կարելի է երկիր իրենց կատարուած իրողութիւն մը հռչակելու։ Շատ նշանակալից պարագայ մըն է որ ԲաՒ-Բիա-Պէյի, ԲաՒ-Զանի ու Թա-Լենի կիրճերուն մէջ եւ Ֆէնկ-Հանկ-Զէնկի շուրջը կացութիւնը կայուն է։ Ռուրոքի զօրավարին բանակը առժամապար կը մընայ իր դիրքերուն վրայ։ Կը շարունակէ սպառնալու երեւոյթը ցոյց տալ Լիաօ-Եանկի ու Հայ-Զէնկի, որպէս զի ռուսական զինուորներուն մէկ մասը անկէ չկրնայ բաժնուիլ եւ Բայ-Բինկի գործողութիւնը դիւրանայ։ Այդ ընթացքը «պլէֆ» մըն է լոկ։ Ռուրոքթքին զօրավարը կարեւորութիւն չի տար եւ վճռական կերպով կը յառաջանայ ու Թա-Զի-Բիրի մէջ կ'ուրանայ։ Մնաց որ, Ռուրոքի զօրավարը, Բայ-Բինկը գրաւելէ ետքը, անշուշտ, դէպի Սիուենկն պիտի քալէ, վասն զի Հայ-Զէնկի ու Թալէ-Բիրի համախմբումները վրդովիչ են իրենն համար։ Ճապոնցիներն այդ դիրքը, Սիու-Նէնկէն մինչեւ Բայ-Բինկ տարած, ւոր ճակատին վրայ, դէպի իրեն քաշելով Ռուսներուն յարձակումը, ճակատամարտին երկրորդ մասին մէջ, Ճապոնները պիտի տանի իրենց ուզած տեղը՝ պայմանքն դէպ ի Բորթ-Արթուր, ինչ որ մինչեւ մէկ ատենէն համապատասխան է իրենց շահուն։ (Թաւ)

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ

ՆՈՒԱՑԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

Ռուսական ճաւերուն ընկղմիլը. — Թոկօ ծովակալին տեղեկագիրը. — Մանրամասն տեղեկութիւններ. — Ուխթոմսքի ծովակալն մահը։

Լոնտոն 27 յունիս.—Թայմսի Թոքիոյը կը պնդէ թէ Ռուսները դժուարութիւն քաշեր են Բորթ-Արթուրի նաւահանգիստէն դուրս ելլելու եւ հոն վերադառնալու համար, մասաքը նեղ բլլալուն հետեւանքով։ Ելքի գործողութիւնը չորսուկէս ժամ տեւեր է, որով ճապոնական հեռաձայնչի նաւերը պէտք եղած ժամանակը ունեցեր են կատարուած գործողութիւնները դիտելու եւ ճապոնական նաւատորմին, զանազան մասերն ալ համախմբելու։

— Տէյլի Թելիկրաֆի Թոքիոյի թղթակիցը հեռագրեց Թոկօ ծովակալին մանրամասն տեղեկագիրը յունիս 23ի նաւային ճակատամարտին վրայ։ Այդ տեղեկագրին նայելով, Ռուսական նաւատորմը Բորթ-Արթուրէն ճամբայ ելած էր թէ՛ ճապոնական նաւատորմին վրայ յարձակելու, զոր յանկարծակի բերել կը յուսային, եւ թէ բաց ծովը երթալու համար։ Ճապոնները թող տուին որ այդ նաւատորմիզը դուրս ելլէ. կարելի եղածին չափ հեռուէն յարձակեցան անոր վրայ. բայց երբ Ռուսները երկրորդ նաւատորմիի մը հանդէպ գտնուեցան, իրենն եղած ըլլալով, ետ դարձան դէպ ի Բորթ-Արթուր, ուր չկրցան ներս մտնել, վասն զի թէ՛ ծովին ջուրերը ցած էին եւ թէ ենդքին մէջ դրուած թորփիլներէն կը վախնային։ Այդ սպասողական դիրքին մէջ էր որ Բէրեզ վիեր զրահաւորը զարնուեցաւ։ Վնասուած մըս երկու նաւերուն գալով, կարելի է որ ճապոնական թորփիլանաւերուն կրնան յարձակումներէն վնասուած եւ կամ մեքենայի խանգարում ունեցած բլլան։ Աւարի բան իսկ Թոկօ ծովակալին տեղեկագիրը։

«Յունիս 23ին իմ նաւատորմս թշնամիին վրայ յարձակեցաւ Բորթ-Արթուրի բացերը։ Առուն կանուխ հետաղօտիչ նաւը անթել հեռագրի միջոցաւ իմաց տուաւ ինծի թէ ռուսական Բէրեզվիեր, Բոլթավա ու Սեվաստոպոլ զրահաւորները, Պաեան, Բալատա, Տիանցա, Նովիք ու Ասմոյ յածուարկներուն հետ, որոնց առջեւէն ական վերցնող քանի մը նաւեր կ'երթային, նաւահանգիստէն դուրս կ'ելլէին։ Շուտով փութացի այն տեղը որ նախապէս որոշուած էր՝ թշնամիին դուրս ելլելու պարագային համար։ Թորփիլահաղորդներու 4դ եւ 14դ խումբերը ղրկեցի՝ հոկելու թշնամիին չարժումներուն վրայ։ Կէսօրէն մէկ ժամ առաջ Սեկարեվիչ, Ռեբվիզան եւ Բոպիատա միացնական վերցնող նաւերուն, որոնք ոչնոն պատկիլ ականներ դրուած տեղերը եւ փոթեցին ճամբայ մը բանալ. անհանգիստ կ'ընէինք զանոնք։ Իրիկուան ժամ 3ին իմ թորփիլահաղորդներս 4-դ եւ 14դ խումբերը յարձակեցան ռուսական այն եօթը թորփիլահաղորդներուն վրայ, որոնք կը պաշտպանէին ականները վերցնելու գործողութիւնները եւ ռուսական նաւերը։ Այս վերջիններէն մէկը բռնկելով դէպ ի նաւահանգիստ փախաւ։ Նովիք դուրս ելաւ եւ միացաւ նաւատորմին մեծ մասին։ Թշնամին յաջողած ըլլալով ճամբայ մը բանալ ականվերցնող նաւերուն միջոցաւ, Նովիք խումբս ալ ծովին բացը։ Ճակատամարտին մէջ մեր երրորդ նաւատորմը թշնամին քաշեց դէպ ի հարաւ։ Մեր առջին նաւաբաժինը, կուլան կղզիին հարաւային կողմը պահուտած թշնամիին կը սպասէր եւ իր բոլոր թորփիլանաւերը կը համախմբէր։ Իրիկուան ժամ 6.15ին մեր առաջին նաւաբաժինը թշնամին տեսաւ կուլան կղզիին հիւսիսային արեւմտեան կողմը, ուր ժամն հեռուն։ Սեկարեվիչ ու Նովիք առջեւէն կ'երթային, իսկ թորփիլանաւերը ալ կողմէն դէպի հարաւ կ'ուղղուէին։ Ժամ 7ռ կէսին մեր եւ թշնամիին միջեւ եղած հեռաւորութիւնն էր 14,000 մէթր թշնամին քիչ մը փոխեց ճամբան. մենք ալ անոր հետեւեցանք։ Կէս ժամ եաքը նորէն ճամբան փոխեց դէպ ի հիւսիս։ Մեր մը դարձեր է [illegible] մոտենալու ատենը դացին։ Ժամ 8 20ին հրամայեցի թորփիլանաւերուն՝ յարձակիլ թշնամիին վրայ։ Ժամ 9 ուկէսին երբ նաւանգիստէն հինգ մղոն հեռուն էինք, թորփիլահաղորդներու 14դ խումբը յարձակեցաւ թշնամիին հետեւի կողմին վրայ։ 5դ խումբն ալ անոր հետեւեցաւ։ Անկարգութիւն մը ծագեցաւ թշնամիին նաւատորմին մէջ որ չկրցաւ նաւանգիստ հասնիլ, այն ատենն որ 10 ուկէսին ծովածոցին մէջ խարսխեց, ուր ութ անգամ անոր վրայ յարձակեցանք գիւերը վրայ չնասած։ Նոյն միջոցին մեր թորփիլահաղորդներուն 16դ խումբը Շանղէ-Բուանէն խոյացաւ եւ երկու թորփիլ արձակեց յառաջակողմին վրայ Բէրեզվիեր նմանող զրահաւորի մը, որ անմիջապէս ընկղմեցաւ։ Մինչեւ առաւ արդիւնք մը չիմացանք. երբ առաւ եղաւ զրահաւոր մը պակաս էր եւ երկու մարդանաւեր, Սեվասոպոլի եւ Տիանցա ձեւով անկարող էին գործածել իրենց մեքենաները։ Յունիս 24ին՝ այսինքն ուրբաթ օրը թշնամիին նաւատորմը նաւահանգիստ մը։ Նաւերէն մէկ քանին կը տանէին նաւաձիգներ, իսկ միւսները իրենք իրենց կ'երթային։ Ամենէն վերջինը կէս օրէն չորս ժամ եաքը նաւահանգիստ մտաւ։»

— Զէ-Ֆուէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ուրբաթ 24 յունիսրուն թնդանօթաձգութիւններ լսուեր են Բորթ-Արթուրի կողմէն եւ թէ հեռաւեալ օրը Լիաօ-Թի-Զանի չորկանները նաւարկող նաւակները ճակատամարտի զրոյց մը չէն իմացած։

— Բեդերսպուրգէն ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ուխթոմսքի ծովակալը կը զտնուէր հինգշաբթի օրը Բորթ-Արթուրի առջեւ ընկղմած Բէրեզվիեր զրահաւորին մէջ։

ՄԱՆՁՈՒՐԻԱ

Երկու բանակներ դէմ առ դէմ.— Համախմբում.— Մարգի փոփոխութիւն.— Մօտպուտ ճակատամարտ.— Զինացիներ եւ Թունկուզներ.— Ընդհարումներ.— Նիու-Զուանկի մէջ։

Լիաօ-Եանկ, 27 յունիս.— Ռուրոքթքին զօրավարին անուն բանակին դէմ Օքու եւ Ռուրոքի զօրավարներուն միացեալ բանակները, իւրաքանչիւրը վեցական զօրաբաժիններէ բաղկացած, պատերազմի ձեւով շարուած են՝ Լիաօ-Թունկի Թերակղզիին գագաթը։ Այդ զինուորներուն թիւը դէթ եռապատիկ ուժի է Բիու-Լիէն-Զէնկի եւ Ուա-Ֆանկ-Թիէնի ճակատամարտներուն մասնակցողներէն։ Երկու հակառակորդ զօրութիւնց տեսական մերձեցումը՝ պատերազմելու պարտաւ վիճակի մէջ, հետզհետէ կ'ուսելցնէ ձգումը։ Անձրեւներու եղանակին մօտենալը բոլորովին անխուսափելի կ'ընծայէ մեծ ճակատամարտ մը որ կարելի է Ծայրագոյն Արեւելքի պատմութեան ամէն կարեւոր դէպքերը պիտի բլլայ, սակայն կ'ըսուի թէ ճապոնները դէպ ի Բայ-Զէու կը քաշուին։

Թիէն-Զին.— Բառասուն հազարի չափ ռուս զինուորներ Թա Զի-Զիաոյի մէջ կ'ամրանան, ճապոնացիներուն դիմադրելու մտադրութեամբ։

Բեդերսպուրգ.— Լիաօ-Եանկէն առնուած հեռագրի մը նայելով՝ ճապոնական երկրորդ բանակը որ հարաւէն կու գայ Օքու զօրավարին հրամանատարութեամբ, տարողջ գիւին վրայ ետ կը քաշուի, կ'երեւայ թէ մտադրած է ետ կենալ Բուրքի զօրավարին բանակին միանալու առաջադրութենէն։

Նիու-Զուանկ.— Ռուսները լեռներուն քանի մը թնդանօթ միայն ունին Լիաօ-Եանկի եւ Բայ-Բինկի մէջտեղը։ Շաբաթ առաւ ճապոնական հետաղօտիչներ տեսնուեցան Բայ-Բինկի հարաւային տեսարանները կզմէն տասը մղոն հեռուն, Զիսնացի մը, որ իբրեւ գաղտի պաշտօնեայ կը ծառայէ ճապոնացիներուն քով, կ'ըսէ թէ ճապոնները կը յուսան երկուշաբթի օրը Բայ-Բինկ մտնել, առանց պատերազմելու, եւ թէ Թա-Զի-Զիաոյի մօտ ճակատամարտի մը կը սպասեն։ Եթէ յաղթական հանդիսանան, իսկոյն պիտի դրուին Նիու-Զուանկը։

Բեդերսպուրգ. — Լիաօ-Եանկէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Թունկուզներու բազմաթիւ խումբեր լաւ կազմակերպուած ու ճապոնական սպաներու հրամանատարութեանը տակ, կը նեղեն Ռէնէնքամբֆ զօրավարին զօրաբաժինը։ Զինացիները կը թաղեն իրենց պաշարները։ Ռէնէնքամբֆ զօրավարին զինուորները կը նեղուին ուտելիքի եւ իրենց ձիերուն համար խոտ նուազութենէն, սակայն զինուորներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։ Կարգ մը Զինացիներ որոնք Թէլիսուի ճակատամարտին առնուած ռուսական զինուորներուն մասին բոլորովին անխուսափելի կ'ընծայէ մեծ ճակատամարտ մը որ կարելի է Ծայրագոյն Արեւելքի պատմութեան ամէն կարեւոր դէպքերը պիտի բլլայ, սակայն կ'ըսուի թէ ճապոնները դէպ ի Բայ-Զէու կը քաշուին։

Թիէն-Զին.— Բառասուն հազարի չափ ռուս զինուորներ Թա Զի-Զիաոյի մէջ կ'ամրանան, ճապոնացիներուն դիմադրելու մտադրութեամբ։

Բեդերսպուրգ.— Լիաօ-Եանկէն առնուած հեռագրի մը նայելով՝ ճապոնական երկրորդ բանակը որ հարաւէն կու գայ Օքու զօրավարին հրամանատարութեամբ, տարողջ գիւին վրայ ետ կը քաշուի, կ'երեւայ թէ մտադրած է ետ կենալ Բուրքի զօրավարին բանակին միանալու առաջադրութենէն։

Պ. ոը Բէլվէ լուսաբերի չէ ռուսական բանակին վերջնական յաղթութիւնը համար. այլ վատասէլից է։ Բարիզեն անցնող ճապոնցի դիւանագէտի մը կողմէ հաղորդեցաւ մասին արտասանուած խօսքերուն համար մտածելով ըսաւ.

«Հաւատացէք թէ այս միջոցիս Ռուսիոյ մէջ բոլորովին անժողովրդական պիտի ըլլայ հաղորդեցաւ որ եւ է առաջադրութիւն։ Նոյն իսկ պիտի ըսեմ թէ հաղորդեցաւ մը պիտի նկատուի Ռուսիոյ համար»։

Պ. ոը Բէլվէ Հրեաներու մասին ալ յայտարարեց թէ, հրատարակուած նոր հրամանագրին համաձայն, Հրեաները որոնք զանազան քաղաքներ կը բնակէին եւ գիւղերու մէջ հաստատուելու իրաւունք չունէին, ասկէ վերջը պիտի կրնան գիւղերը բնակիլ եւ երկրագործութեամբ զբաղիլ։ Յայտարարեց թէ պատերազմը ուրիշ երկիրներու պէս աննպաստ հակադրդեցութիւն մը չունենար Ռուսիոյ գործարանական խնդիրներուն վրայ, վասն զի Ռուսիոյ մէջ գործաւորները կը պահեն իրենց կապը հողին հետ եւ եթէ քանի մը գործարաններ փակուած են, հոն աշխատողները հողագործութեան կը դիմեն։

ՓՈՐԷԱ

Ռուս զինուորներ.— Խազախներուն արարքը.— Քորեա, — Ճապոնական փոխադրանաւեր։

Սեուլ, 27 յունիս.—Կէնդանէն կը հեռագրեն թէ Ռուսները չատ մը տուներ այրեր են Քիլնսաի եւ Համ-Հէյանկի մէջ։ Հազարի չափ ռուս զինուորներ Քուէթայի հիւսիսային արեւելեան կողմը ընդարձակ տարածութեան մը վրայ արշաւեցին, ուսելիքները եւ տայլերը կը հաւաքեն։ Ուրիշ զօրախումբ մը Վլատիվոսթոք կ'երթայ, Թումէն գետին վրայ կամուրջներ [illegible] են։

—Սէուլի բնիկներէն երեք հոգի քաղաքէն բռնուեցան, սակայն ճապոնացիներն վարակուող չկայ մինչեւ հիմա։

Զէ-Ֆու.— Շաբաթ իրիկուն քաղաքական եղերքէն անցան ճապոնական տասնութ փոխադրանաւեր՝ դէպ ի արեւմուտք երթալով։ Կ'երեւայ թէ բազմաթիւ զինուորներ ու ձիեր Մոճի մէջ փոխադրանաւերու կը սպասեն։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ՆՈՐ ՅԱՐԱՁԱԿՈՒՄՆԵՐ

ՇԲՈՍԼԷԼ ԶՐՈՒԱՎԱՐԻՆ ՆԱՀԱՆՋԸ

ՀՌՈՄ, 30 յունիս.— Զէ-Ֆուէն ուղղուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բորթ-Արթուրի հրամանատար Շթոսէլ զօրավարը հօթը հազար զինուորով քաղաքէն դէպ ի դուրս յարձակեր է, սակայն ճապոնները սոխպեր են զայն հանելու։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սէուլէն կը հեռագրեն Տէյլի Թելիկրաֆի թէ ճապոնցի պաշտօնատարները իմացեր են որ Բորթ-Արթուրի քաղաքին մէջ ուտելիքի մասին նեղութիւն կը քաշուի։

ՀՌՈՄ.— Բորթ-Արթուրի ուղիւ նարէն ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ եւ ճապոնները, նախապէս գրուած երեք բլուրներէն դաս, կ'ալխատին ուրիշ բլուրներու ալ տիրել Բորթ-Արթուրի չորջակայքը։

— Վլատիվոսթոքէն առնուած տեղեկութեանց նայելով՝ ռուսական Պոկաիր յածուարկին նոքդութիւնը ուրտած եւ նորէն սպառազինուած է, ուրկէ կը հետեւցուի թէ Ռուսները կը պատրաստուին նաւային կարեւոր ճակատամարտի մը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ճապոնները չորրորդ բլուր մըն ալ գրաւեցին Բորթ-Արթուրի առջեւ։ Այդ միջոցին ճապոնցիներն հարիւր հոգի մեռան։ Այդ ճակատամարտին հետեւանքով՝ ճապոնները երեք բարձր բլուրներու տիրած են, որով ասկէ վերջը ցամաքէն պիտի ռմբակոծեն Բորթ-Արթուրը։

ԲԱՐԻԶ.— Բորթ-Արթուրի առջեւ ծովի եւ ցամաքի կողմէ ճակատամարտները կը շարունակուին։ Քաղաքին պաշարումը իրապէս սկսած է։

— Բորթ-Արթուրի շուրջը ճապոնները գրաւած դիրքերը ամրցներ չեն, այլ բլուրներ, որոնք քաղաքին հարաւային արեւելեան կողմը կը գտնուին եւ բուռն ճակատամարտներէ ետքը միայն ճապոնցիներուն ձեռքը անցած են։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ.— Ռուսական Պորուֆով Թորփիլանաւը Բորթ-Արթուրէն ելլելով ցամաքի զինուորական գործողութեանց եւ Հայ-Զէնկի մօտալուտ ճակատամարտին վրայ, ըսաւ թէ առուն իսկ ստացած հեռագիրներէն չի հասեւիր թէ այդ ճակատամարտը այնքան մօտալուտ ըլլայ, ի չգէս կը կարծուի։ Ճապոնները դէպ ի հարաւային արեւմուտք կրթնած են եւ Բուրքի զօրավարը մտադիր չերեւար վճռական յաղթակում մը կատարել Բուրոքթքին զօրավարին վրայ։ Պ. ոը Բէլվէ ըսաւ թէ չատ կարելի է որ ճակատամարտը անձրեւներու եղանակէն առաջ տեղի չունենայ։ Նախարարը լսրեց։

«Պատերազմին զանազան պարագաներուն հետեւանքով պիտի պարտաւորուինք նահանջել մինչեւ Խարպին. այդ նահանջը, փոխանակ մեզի վնասելու, օգտակար պիտի ըլլայ։ Այսօրուան բանակը այդ կերպով օր օրին պիտի միանայ վաղուան բանակին, անոր որ անձրեւներու եղանակին մէջ պիտի սահի անդրսիպերիականի երկաթ գիծերուն վրայ»։

Պ. ոը Բէլվէ լուսաբերի չէ ռուսական բանակին վերջնական յաղթութիւնը համար. այլ վատասէլից է։ Բարիզեն անցնող ճապոնցի դիւանագէտի մը կողմէ հաղորդեցաւ մասին արտասանուած խօսքերուն համար մտածելով ըսաւ.

«Հաւատացէք թէ այս միջոցիս Ռուսիոյ մէջ բոլորովին անժողովրդական պիտի ըլլայ հաղորդեցաւ որ եւ է առաջադրութիւն։ Նոյն իսկ պիտի ըսեմ թէ հաղորդեցաւ մը պիտի նկատուի Ռուսիոյ համար»։

Պ. ոը Բէլվէ Հրեաներու մասին ալ յայտարարեց թէ, հրատարակուած նոր հրամանագրին համաձայն, Հրեաները որոնք զանազան քաղաքներ կը բնակէին եւ գիւղերու մէջ հաստատուելու իրաւունք չունէին, ասկէ վերջը պիտի կրնան գիւղերը բնակիլ եւ երկրագործութեամբ զբաղիլ։ Յայտարարեց թէ պատերազմը ուրիշ երկիրներու պէս աննպաստ հակադրդեցութիւն մը չունենար Ռուսիոյ գործարանական խնդիրներուն վրայ, վասն զի Ռուսիոյ մէջ գործաւորները կը պահեն իրենց կապը հողին հետ եւ եթէ քանի մը գործարաններ փակուած են, հոն աշխատողները հողագործութեան կը դիմեն։

ՌՈՐԷԱ

Ռուս զինուորներ.—Խազախներուն արարքը.— Քորեա, — Ճապոնական փոխադրանաւեր։

Սեուլ, 27 յունիս.—Կէնդանէն կը հեռագրեն թէ Ռուսները չատ մը տուներ այրեր են Քիլնսաի եւ Համ-Հէյանկի մէջ։ Հազարի չափ ռուս զինուորներ Քուէթայի հիւսիսային արեւելեան կողմը ընդարձակ տարածութեան մը վրայ արշաւեցին, ուսելիքները եւ տայլերը կը հաւաքեն։ Ուրիշ զօրախումբ մը Վլատիվոսթոք կ'երթայ, Թումէն գետին վրայ կամուրջներ [illegible] են։

—Սէուլի բնիկներէն երեք հոգի քաղաքէն բռնուեցան, սակայն ճապոնցիներն վարակուող չկայ մինչեւ հիմա։

Զէ-Ֆու.— Շաբաթ իրիկուն քաղաքական եղերքէն անցան ճապոնական տասնութ փոխադրանաւեր՝ դէպ ի արեւմուտք երթալով։ Կ'երեւայ թէ բազմաթիւ զինուորներ ու ձիեր Մոճի մէջ փոխադրանաւերու կը սպասեն։

ՄԱՆՁՈՒՐԻԱ

Ռուս զինուորներ.— Ռուսական Պորուֆով Թորփիլանաւը Բորթ-Արթուրէն ելլելով ցամաքի զինուորական գործողութեանց եւ Հայ-Զէնկի մօտալուտ ճակատամարտին վրայ, ըսաւ թէ առուն իսկ ստացած հեռագիրներէն չի հասեւիր թէ այդ ճակատամարտը այնքան մօտալուտ ըլլայ, ի չգէս կը կարծուի։ Ճապոնները դէպ ի հարաւային արեւմուտք կրթնած են եւ Բուրքի զօրավարը մտադիր չերեւար վճռական յաղթակում մը կատարել Բուրոքթքին զօրավարին վրայ։ Պ. ոը Բէլվէ ըսաւ թէ չատ կարելի է որ ճակատամարտը անձրեւներու եղանակէն առաջ տեղի չունենայ։ Նախարարը լսրեց։

«Պատերազմին զանազան պարագաներուն հետեւանքով պիտի պարտաւորուինք նահանջել մինչեւ Խարպին. այդ նահանջը, փոխանակ մեզի վնասելու, օգտակար պիտի ըլլայ։ Այսօրուան բանակը այդ կերպով օր օրին պիտի միանայ վաղուան բանակին, անոր որ անձրեւներու եղանակին մէջ պիտի սահի անդրսիպերիականի երկաթ գիծերուն վրայ»։

Պ. ոը Բէլվէ լուսաբերի չէ ռուսական բանակին վերջնական յաղթութիւնը համար. այլ վատասէլից է։ Բարիզեն անցնող ճապոնցի դիւանագէտի մը կողմէ հաղորդեցաւ մասին արտասանուած խօսքերուն համար մտածելով ըսաւ.

«Հաւատացէք թէ այս միջոցիս Ռուսիոյ մէջ բոլորովին անժողովրդական պիտի ըլլայ հաղորդեցաւ որ եւ է առաջադրութիւն։ Նոյն իսկ պիտի ըսեմ թէ հաղորդեցաւ մը պիտի նկատուի Ռուսիոյ համար»։

Պ. ոը Բէլվէ Հրեաներու մասին ալ յայտարարեց թէ, հրատարակուած նոր հրամանագրին համաձայն, Հրեաները որոնք զանազան քաղաքներ կը բնակէին եւ գիւղերու մէջ հաստատուելու իրաւունք չունէին, ասկէ վերջը պիտի կրնան գիւղերը բնակիլ եւ երկրագործութեամբ զբաղիլ։ Յայտարարեց թէ պատերազմը ուրիշ երկիրներու պէս աննպաստ հակադրդեցութիւն մը չունենար Ռուսիոյ գործարանական խնդիրներուն վրայ, վասն զի Ռուսիոյ մէջ գործաւորները կը պահեն իրենց կապը հողին հետ եւ եթէ քանի մը գործարաններ փակուած են, հոն աշխատողները հողագործութեան կը դիմեն։

ՖՈՐԷԱ

Ռուս զինուորներ.—Խազախներուն արարքը.— Քորեա, — Ճապոնական փոխադրանաւեր։

Սեուլ, 27 յունիս.—Կէնդանէն կը հեռագրեն թէ Ռուսները չատ մը տուներ այրեր են Քիլնսաի եւ Համ-Հէյանկի մէջ։ Հազարի չափ ռուս զինուորներ Քուէթայի հիւսիսային արեւելեան կողմը ընդարձակ տարածութեան մը վրայ արշաւեցին, ուսելիքները եւ տայլերը կը հաւաքեն։ Ուրիշ զօրախումբ մը Վլատիվոսթոք կ'երթայ, Թումէն գետին վրայ կամուրջներ [illegible] են։

—Սէուլի բնիկներէն երեք հոգի քաղաքէն բռնուեցան, սակայն ճապոնցիներն վարակուող չկայ մինչեւ հիմա։

Զէ-Ֆու.— Շաբաթ իրիկուն քաղաքական եղերքէն անցան ճապոնական տասնութ փոխադրանաւեր՝ դէպ ի արեւմուտք երթալով։ Կ'երեւայ թէ բազմաթիւ զինուորներ ու ձիեր Մոճի մէջ փոխադրանաւերու կը սպասեն։

ՄԱՆՁՈՒՐԻԱ

Ռուս զինուորներ.— Ռուսական Պորուֆով Թորփիլանաւը Բորթ-Արթուրէն ելլելով ցամաքի զինուորական գործողութեանց եւ Հայ-Զէնկի մօտալուտ ճակատամարտին վրայ, ըսաւ թէ առուն իսկ ստացած հեռագիրներէն չի հասեւիր թէ այդ ճակատամարտը այնքան մօտալուտ ըլլայ, ի չգէս կը կարծուի։ Ճապոնները դէպ ի հարաւային արեւմուտք կրթնած են եւ Բուրքի զօրավարը մտադիր չերեւար վճռական յաղթակում մը կատարել Բուրոքթքին զօրավարին վրայ։ Պ. ոը Բէլվէ ըսաւ թէ չատ կարելի է որ ճակատամարտը անձրեւներու եղանակէն առաջ տեղի չունենայ։ Նախարարը լսրեց։

«Պատերազմին զանազան պարագաներուն հետեւանքով պիտի պարտաւորուինք նահանջել մինչեւ Խարպին. այդ նահանջը, փոխանակ մեզի վնասելու, օգտակար պիտի ըլլայ։ Այսօրուան բանակը այդ կերպով օր օրին պիտի միանայ վաղուան բանակին, անոր որ անձրեւներու եղանակին մէջ պիտի սահի անդրսիպերիականի երկաթ գիծերուն վրայ»։

Պ. ոը Բէլվէ լուսաբերի չէ ռուսական բանակին վերջնական յաղթութիւնը համար. այլ վատասէլից է։ Բարիզեն անցնող ճապոնցի դիւանագէտի մը կողմէ հաղորդեցաւ մասին արտասանուած խօսքերուն համար մտածելով ըսաւ.

«Հաւատացէք թէ այս միջոցիս Ռուսիոյ մէջ բոլորովին անժողովրդական պիտի ըլլայ հաղորդեցաւ որ եւ է առաջադրութիւն։ Նոյն իսկ պիտի ըսեմ թէ հաղորդեցաւ մը պիտի նկատուի Ռուսիոյ համար»։

Պ. ոը Բէլվէ Հրեաներու մասին ալ յայտարարեց թէ, հրատարակուած նոր հրամանագրին համաձայն, Հրեաները որոնք զանազան քաղաքներ կը բնակէին եւ գիւղերու մէջ հաստատուելու իրաւունք չունէին, ասկէ վերջը պիտի կրնան գիւղերը բնակիլ եւ երկրագործութեամբ զբաղիլ։ Յայտարարեց թէ պատերազմը ուրիշ երկիրներու պէս աննպաստ հակադրդեցութիւն մը չունենար Ռուսիոյ գործարանական խնդիրներուն վրայ, վասն զի Ռուսիոյ մէջ գործաւորները կը պահեն իրենց կապը հողին հետ եւ եթէ քանի մը գործարաններ փակուած են, հոն աշխատողները հողագործութեան կը դիմեն։

ՌՈՐԷԱ

Ռուս զինուորներ.— Ռուսական Պորուֆով Թորփիլանաւը Բորթ-Արթուրէն ելլելով ցամաքի զինուորական գործողութեանց եւ Հայ-Զէնկի մօտալուտ ճակատամարտին վրայ, ըսաւ թէ առուն իսկ ստացած հեռագիրներէն չի հասեւիր թէ այդ ճակատամարտը այնքան մօտալուտ ըլլայ, ի չգէս կը կարծուի։ Ճապոնները դէպ ի հարաւային արեւմուտք կրթնած են եւ Բուրքի զօրավարը մտադիր չերեւար վճռական յաղթակում մը կատարել Բուրոքթքին զօրավարին վրայ։ Պ. ոը Բէլվէ ըսաւ թէ չատ կարելի է որ ճակատամարտը անձրեւներու եղանակէն առաջ տեղի չունենայ։ Նախարարը լսրեց։

«Պատերազմին զանազան պարագաներուն հետեւանքով պիտի պարտաւորուինք նահանջել մինչեւ Խարպին. այդ նահանջը, փոխանակ մեզի վնասելու, օգտակար պիտի ըլլայ։ Այսօրուան բանակը այդ կերպով օր օրին պիտի միանայ վաղուան բանակին, անոր որ անձրեւներու եղանակին մէջ պիտի սահի անդրսիպերիականի երկաթ գիծերուն վրայ»։

Պ. ոը Բէլվէ լուսաբերի չէ ռուսական բանակին վերջնական յաղթութիւնը համար. այլ վատասէլից է։ Բարիզեն անցնող ճապոնցի դիւանագէտի մը կողմէ հաղորդեցաւ մասին արտասանուած խօսքերուն համար մտածելով ըսաւ.

«Հաւատացէք թէ այս միջոցիս Ռուսիոյ մէջ բոլորովին անժողովրդական պիտի ըլլայ հաղորդեցաւ որ եւ է առաջադրութիւն։ Նոյն իսկ պիտի ըսեմ թէ հաղորդեցաւ մը պիտի նկատուի Ռուսիոյ համար»։

Պ. ոը Բէլվէ Հրեաներու մասին ալ յայտարարեց թէ, հրատարակուած նոր հրամանագրին համաձայն, Հրեաները որոնք զանազան քաղաքներ կը բնակէին եւ գիւղերու մէջ հաստատուելու իրաւունք չունէին, ասկէ վերջը պիտի կրնան գիւղերը բնակիլ եւ երկրագործութեամբ զբաղիլ։ Յայտարարեց թէ պատերազմը ուրիշ երկիրներու պէս աննպաստ հակադրդեցութիւն մը չունենար Ռուսիոյ գործարանական խնդիրներուն վրայ, վասն զի Ռուսիոյ մէջ գործաւորները կը պահեն իրենց կապը հողին հետ եւ եթէ քանի մը գործարաններ փակուած են, հոն աշխատողները հողագործութեան կը դիմեն։

ՌՈՐԷԱ

Ռուս զինուորներ.— Ռուսական Պորուֆով Թորփիլանաւը Բորթ-Արթուրէն ելլելով ցամաքի զինուորական գործողութեանց եւ Հայ-Զէնկի մօտալուտ ճակատամարտին վրայ, ըսաւ թէ առուն իսկ ստացած հեռագիրներէն չի հասեւիր թէ այդ ճակատամարտը այնքան մօտալուտ ըլլայ, ի չգէս կը կարծուի։ Ճապոնները դէպ ի հարաւային արեւմուտք կրթնած են եւ Բուրքի զօրավարը մտադիր չերեւար վճռական յաղթակում մը կատարել Բուրոքթքին զօրավարին վրայ։ Պ. ոը

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սաֆիէի ատենաբան արուեցաւ Տէպէ-Ազամի կառավարիչի օգնական Բալէէիսքի էֆ.ի։ Սալիհէի ատենաբան՝ կայս. անձնական զօրաբանակին հեծելազօրքերու երրորդ գունդին դեղադրած Աբէկ էֆ.ի։

— Թիֆլիսի օսմ. ընդհանուր հիւպատոսարանին փոխ-հիւպատոս եւ քարտուղար անուանուեցաւ Բ. Դրան արտաքին Գործակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Պէնիամին Լազէվ էֆ.։

— Մերլիվոյլթեան ատենաբան արքունական բժշկական վարժարանին ատենաբանութեան ուսուցիչ Ռիֆաթ Հիւսամէտտին պէյ։

— Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան արուեցաւ Կ. Պոլսոյ տուրքերու Տնօրէն Հիւսնի պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Դանիալի ու Նիյազի Յուսոց մեծապետ Տ. Աթանասիուսի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Պէլէճիկի Բանքառնեի Սանթրալի տնօրէն Պ. Լէոն Հիւսարի։

— Իմիթազի ոսկի եւ արծաթ չքադրամ՝ Մինիսթրականի ֆրանսական նաւահանգիստի երրորդ կարգի ծովակալ Պ. Անթուանի եւ ոստայակալի նախագահ Պ. Մարն Տարիւի։ Լիւգաթի արծաթ չքադրամ՝ Պէլէճիկի Բանքառնեի Սանթրալի ներկայացուցիչ Սարֆեան էֆ.ի։

ՐՈՒՄԵԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳԱՑ ընդհանուր քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշա, յունիս 13/26ին, իր հետեւորդներով Սէլանիկէն ճամբայ ելաւ՝ Դասսալոյի ու Մանաստիրի նահանգաց մէջ քննական պատգամ մը կատարելու համար։ Հիւսէյին Հիլմի փաշայի Սելանիկէն բացակայութիւնը հինգ ամիս պիտի տեւէ։ Սէլանիկի քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները կայարան երթալով ողջերթ մաղթեցին։

— Սէլանիկի կուսակալ Հասան Թէհսիմի փաշա, անցեալ շաբթու, իր ապարանքին մէջ սեղան մը ասաւ ի պատիւ Հիւսէյին Հիլմի փաշայի։

— Զեռնաւոր պաշտօնատարը ծանոյց Բումելիի նահանգաց երկաթուղիներու Ընկերութիւններուն՝ ձրիաբար փոխադրելոյն Պուլկարները որոնք իրենց դիւղերը կը վերադառնան եւ Սոֆիայի կայս. գամբէրին կողմէ տրուած վկայականներ ունին իրենց ձեռքը։ Փոխադրութեան ծախքը յետոյ պիտի վճարուի։

— Անցեալները, գիշեր մը, Սիրամցայի Թասիրան գիւղին առուռին մէջ ընդհարում մը պատահեցաւ։ Իմացուելով որ նոյն գիշերը ժամ մէկ ու կէսին աւազակներու խումբ մը նոյն անտառը ապաստանած է, զինուորական ջոկատ մը ղրկուեցաւ։ Այդ ջոկատը գիւղէն մէկ քիլոմէթը հեռուն հանդիպեցաւ աւազակներուն, որով ընդհարում մը սկսի ու նեցաւ։ Աւազակներէն Բասթրան գիւղացի Մրիսթօ Եարկի վիրաւոր վիճակի մէջ ձերբակալուեցաւ։ Միւսները գիւղերուն մթութենէն օգտուելով փախան, սակայն զինուորներու կողմէ կը հալածուին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Աւստրիոյ դեսպանը, Ռուսիոյ դեսպանատան գործակատարը եւ Հանրային Պարտքի վարչութեան մէջ անգլիական պատուիրակ Պ. Պլոք, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց խորհրդական Նամիկ փաշայի հետ։

— Յունաց Ս. Պատրիարքը, երէկ, դատական պաշտօնատարը երթալով տեսակցեցաւ կրօնական գործոց տեսուչ Զիվէր պէյի հետ։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին համար Պարսկաստանի մէջ կատարուած հանգանակութեան երկրորդ ցանկը, որուն առաջինը երէկ հրատարակեցինք, սա անուններն ալ կը պարունակէ.— Տիգրան էֆ. Զարիֆեան՝ 593 ղրուշ, Մարիոս էֆ. Բէրանեան, ատամնաբոյժ Հայկ էֆ. Քիպրիթճեան, Տիգրան էֆ. Պուլնուրեան եւ Ներսէս էֆ. Նորիկեան՝ 23ական ղրուշ եւ սակերիչ Խաչատուր էֆ.Վարդանեան՝ 16։

— Հիճազի երկաթուղիին Հայֆայի ճիւղին վրայ մեռաղէ հինգ կամուրջներու շինութիւնը կատարել ուզողները յունիս 14էն մինչեւ քսան օր պէտք է դիմեն հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան մասնագէտներու Խորհուրդին՝ հարկ եղած տեղեկութիւնները եւ ծրագիրները ստանալու համար։ Նուազագոյն մասնակցիլ ուզող գործարաններու փոխանորդները պարտին իրենց ձեռքը ունենալ նոյն գործարաններուն վաւերական փոխանորդագիրները եւ սեղանաւորական հաստատութեան մը երաշխաւորութիւնը թէ 50,000 ֆր. ուանդ թողուած է։ Նուազագոյնը պիտի կատարուի յունիս 9/22ին եւ անկէ վերջը պիտի չսպասուի։

ՏԱՐԻՒՇԹՅԱՆ վարժարանէն այս տարի քսան ուսանողներ չընդունուեցան եղելով վկայական ստացան։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ երկրագործական վարժարանին մէջ շերամաբուծական մասնաւոր դասարան մը պիտի հաստատուի, եւ Բումելիի նահանգներու ժողովուրդէն քսան հոգի ամէն տարի պիտի լանախեն նոյն դասարանը՝ շերամաբուծութեան տեսակները եւ գործնականը եւ Բասթէօրի դրութիւնը ուսանելու համար։ Սէլանիկի երկրագործական վարժարանին մէջ անցեալ տարի հաստատուած 400 ունկի հունաց եւ 162 քիլօ խոզակ հարիւր ոսկիի փոխարէն ծախուեցան։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Պալքան Ընկերութեան Թուրքիոյ ճիւղին Տնօրէն Արշակ էֆ. Ունենան, երէկ, Գանեա ուղեւորեցաւ՝ երկաթուղիի գիծին վրայ գտնուած գլխաւոր քաղաքներու մէջ ունեցած գործակալներուն հետ խորհրդակցելու եւ պէտք եղած ձեռնտուութիւնը ընելու՝ հրդեհի եւ կենաց գործառնութիւններուն ընդարձակմանը համար։ Արշակ էֆ. Ունենան երեք շաբաթէն Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Ռիլոյի մէջ, (Պուլկարիա) նարէն երկրաշարժ մի յնդուսմեր կը պատահին։ Երկուշաբթի իրիկուն սկսելով առաւօտեան դէմ զգացուեր է ալեծածան ցնցում մը՝ քառասունը հինգ երկվայրկեանի չափ։ Սոֆիայի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ զգացուեր են երբեմն սաստիկայ ուրուանումներով։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ.— Սեպտեմբեր Պ. Է. Լվէէնթէօի աղջիկը՝ Օր. Իրաթի նշանուեցաւ Պ. Ալէքսիս Կրիվա Կարաքիոթիի հետ, հեծելազօրքի սպայ հելլենական բանակին մէջ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Թասոսի կառավարական պաշտօնեաները մասնաւորներու ձեռքէն գտեր են հեւթեանց վերաբերեալ քար մը որ Պիսիդոնը եւ Հերակլէօը կը ներկայացնէ։ Այդ քարը, որ շատ մեծարժէք է, Սէլանիկ տարուեր է, ուր կէ Կ. Պոլիս պիտի դրկուի՝ կայս. Թանգարանը տարուելու համար։

ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ Խախտաչիի Դպրոցում Մաչէ Լէվի էֆ. երէկ կայս. Պոլսոյ գնաց եւ առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի փաշայի միջոցաւ արմանցաւ կայս. մեծարանաց։

ԻԶՄԻՐԻ Թաղապետութեան նախագահ Էլբէգ փաշա որ կայս. Իրատէի մը համաձայն Համիտիէ հիւանդանոցը ընդունուած էր ալքի հիւանդութիւնը դարմանելու համար, ապաքինած ըլլալով երէկ կայս. Պալատ գնաց եւ իրեն նը-կատմամբ եղած կայս. շնորհին համար երախտագիտութիւն մատոյց։ Էլբէգ փաշա երէկ Իզմիր ուղեւորեցաւ։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ ՕՐԷՆՔԸ.— Հանրային Պարտքի վարչութիւնը գրեց ելմտական նախարարութեան՝ պաշտօնական մը կարդալ՝ դրոշմաթուղթի նոր օրէնքին գործադրութեանը եւ կատարուելիք քննութեանց հսկելու համար։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ երեքշաբթի օրը ժանտախտ մէկ դէպք պատահեր է եւ հետեւեալ օրը Զակազիկի մէջ՝ մէկ մահ։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր ժամ չորս ու կէսին Զէյնան Բարու օմառի քարուկիր վառառատան մը վերի յարկի սենեակէն հրդեհ ծագելով, այդ սենեակը ամբողջութեամբ եւ վառառատունն ալ մասամբ այրեցան։ Վառառատան վարձակալը Բարքի Վասիլը կը բնակի։ Աշակերտը Նիքոլի որ վառառատան մէջ կը բնակի, ասկիանութեան կողմէ հարցաքննուելով ըսաւ թէ քնացած ատեն վառուած մասէն առաջ եկած է հրդեհը։ Շէնքը ապահովագրուած է։

— Երէկ ժամ հինգ Զէյնէլաբէդինի բարձունքը մացառներ այրեցան երկու հարիւր կանգուն չափ տարածութեան վրայ։

— Սկիւտարի Պալապան Թաղը, երէկ ժամ 6ին, փայտէն խանի մը սենեակէն հրդեհ ծագելով սենեակին մէկ մասը այրեցաւ։ Այդ շէնքին տէրն է հաճի Գրիգոր եւ վարձակալը Հաճի Պողոս։

ԾԱԽԱՏՈՒԻ ՄԱՔՍԱՆԵՆԴԵՐ.— Առալի գիշերը, ժամ 5ին, Ռէժիի դէս Ֆոիզ, Էսմէր, Իսմիլ եւ ուրիշներ իմացան թէ Ուղուն Զաբրի մէջ Իզմիրի կողմերէն ծխախտ պիտի փոխցուի։ ուստի սկսան հսկողութիւն կատարել։ յանկարծ իրենց դէմը դտան գիւղացի քսան հոգի՝ փսլացած ծխախտներով, Անմիջապէս ընդհարում մը կատարուեցաւ։ Դէմերէն երեքը ծանրապէս վիրաւորուեցան, սակայն յաջողեցան 37ու կէս քիլօ ծխախտ գերուելէ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով նոյն տեղը փուքթաց եւ մաքսանենգներէն Պաշը Պէօյիւք գիւղացի Սիւլէյմանը ձերբակալեց։ Իսկ վիրաւոր մաքսանենգները Հայտար Փաշայի բժշկական վարժարանը ղրկուեցան՝ դարմանուելու համար։ Փախչողները ձերբակալելու համար խուզարկութիւն կը կատարուի։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Աղեքսանդրիայէն յունիս 8/21 Թուականով հետեւեալը կը գրեն Մոնիդէօռի.— Յունիս 4/17ին կէս գիշերէն մէկուկէս ժամ առաջ ոգանութիւն մը գործուեցաւ, որուն զոհ գնաց Մուհամմէտ փաշա էլ-Նամուրի, վառառականներու արհեստապետը եւ Եգիպտոսի մեծահարուստ կալուածատէրերէն մէկը։ Մուհամմէտ փաշա Ավէրով փողոցէն կ'անցնէր, երբ մարդ մը անոր մօտենալով սկսաւ կռուիլ։ Ատանօթը բռնեց փաշային ոքէնկօթը եւ դայլոն մը մխեց կռնակը՝ ուսասկրէն վար։ Զօրը կրցաւ գաւազանը չարագործին գլխուն զարնելով կտրել, որուն գլխարկը եւ դայլոնին պատեանը գտնուեցաւ։ գաւազանին կտորներուն քովէն։ Մարդասպանը փախաւ, առանց առնելու այդ առարկաները։ Վիրաւորը քանի մը քայլ առաւ եւ կառք մը տեսնելով մէջը մտաւ։ Կառապանը, որ բան մը չէր գիտեր, քեզ եղաբ տեսաւ թէ յանախորդը կառքին մէջ արիւնաթաթաւ մնացած էր։ իսկոյն ոստիկանութեան իմաց տուաւ։ էլ-Նամուրի փաշա, որ 40 տարեկան էր, ինը որբ կը թողու՝ ամէնէն մեծը 12 տարեկան։

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԳ.— Օսմ. Կայս. Պանքային բաժնեթերու ընդհ. ժողովը, որ յունիս 29ին գումարուեցաւ Լոնտոնի մէջ, որոշեց 13 տիւին, կամ 16 25 ֆր. կամ 71²⁰/₄₀ ղրշ. ոսկեդրամ յանարժին վճարել 1903 տարեշրջանին համար։ Վճարումը պիտի սկսի յառաջիկայ յուլիս 4ին, Օսմ. Պանքային Պոլսոյ, Լոնտոնի եւ Բարիզի կեդրոնատեղիները, ինչպէս նաեւ գործակալութիւններուն եւ մասնաճիւղերուն մէջ. 16 թիւ կտրօնի յանձնաժին փոխարէն։

Կ. Պոլիս, 30 յունիս 1904 1—3

Աշխարհիս լուսադոյն ակռայի փոշին Օտոն է։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Կը ծանուցանենք Արեւելքի հետ բամանորդագրական եւ ծանուցմանց վերաբերեալ գործ ունեցողներուն, որ թերթիս Տնօրէնին ատորագրութիւնը չկրող որ եւ է ընկալագրի փոխարէն վճարում չընեն ներկայացող տրուէ անձի։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երուսաղէմի քննիչ պատուիրակ Ասլանեան Գէորգ էֆ, Հալէպէն Պէրութ հասեր եւ Պէրութէն ալ ճամբայ ելեր է դէպի Երուսաղէմ, ուր կը հասնի այսօր վաղը։ Ս. Պատրիարքը թէ Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին եւ թէ Ասլանեան էֆ.ի հեռագրաւ ծանոյց թէ պարտաւորուած հրահանգը եւ պաշտօնական գրութիւնները իր հետ պիտի բերէ Խաչատուրեան Կարապետ էֆ.ն՝ որ ի մօտոյ Պոլսէն ճամբայ կ'ելլէ դէպի Սուսաղէմ։

—Պատրիարքարանի մէջ 20ի չափ նշանախօսութիւն կատարուեցաւ երէկ։

—Էսկիւտարի վերջին հրդեհին հետեւանքով տեղւոյն վարժարանին ինպատա հանգանակուած գումարէն 20 ոսկի ղրկուած ըլլալով Պատրիարքարանէն, Բէօ. Թահէրի Առաջնորդ Տ. Մկրտիչ Վ. Աղանեանի շնորհակալութիւն յայտնած է Ս. Պատրիարքին։

—Բէօթահիոյ ժողովրդեան հաղորդութիւնը պէտքերը մատակարարելու համար առաջնորդ Տ. Մկրտիչ Վ. Աղանեանի Ս. Միւռոն խնդրած է Պատրիարքարանէն։

—Բիրկ Սըվգոյի եւ Կեսարիոյ մէջ ձեռնադրուած Տ. Ազարիա քահանայ, որ երկու ամիսէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի եւ Մայր եկեղեցւոյ մէջ ուժամանակեալ կերպով կը պաշտօնավարէ, իր խնդրանքին վրայ Նիկոմիդիա պիտի ղրկուի, վիճակին եկեղեցիներէն մէկուն մէջ պաշտօնավարելու համար։

—Սիւրիհարի մէջ ողջկանց վարժարանի մը հաստատութեան համար կայս. Իրատէն շնորհուած ըլլալով, աշխատութիւնները սկսած են։ Բարերար մը 300 ոսկի նուիրեր է այդ նպատակով։

—Ս. Էջմիածնայ Դէորդեան Ճեմարանը այս տարի ունեցած է վեց չրջանաւարտ։ Աշակերտները եւ ուսուցիչները արձակուրդ ստացած ըլլալով, Ն. Ս. Օծութեան հրամանով պիտի վերադառնան սեպտեմբերի սկիզբը։ Նոյնպէս Թիֆլիզի Ներսիսեան հոգեւոր դպրոցը ունեցած է 20 ընթացաւարտ, որոնց մէջ են Պ. Պ. Վահան Փամպուխեան (Կարնեցի) եւ Գարեգին Ճիղմէճեան (Տրապիզոնցի)։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայ եւ անգլիացի երկու ծանօթ ընտանիքներու միջեւ խնամութիւն մը կը հաստատուի՝ նշանախօսութեամբ Լեւոն էֆ. Սերվիչեան՝ Օր. Լիլի Մրձէի հետ, որ կատարուեցաւ շաբթու մէջ։ Լեւոն էֆ. թոռն է բարեյիշատակ Տօքթ. Սերվիչէն էֆ.ի եւ որդին հանգուցեալ փաստաբան Վ. Սերվիչէն էֆ.ի, եւ ինքն ալ դեռ երիտասարդ հասակին մէջ իրաւաբանական ուսումը ուսած, կը վարէ Անատոլի երկաթուղւոյ Ընկերութեան իրաւագէտ խորհրդականի պաշտօնը։ Օր. Լիլի դուստրն է ծանօթ փաստաբան եւ Լիվրպուլ Հերալդ լրագրոյ արտօնատէր Մր. Լիւսիա Մրձէի, եւ իր շնորհալութեամբը ու ստացած կրթութեամբը համակրելի անուն մը ունի մայրաքաղաքիս հայկական գաղութներու ընտանեկան լաւագոյն շրջանակներուն մէջ։

Այս բարեբաստիկ նշանախօսութեան առթիւ մեր շնորհաւորութիւնները կ'ուղղենք Սերվիչէն եւ Մրձէի ընտանիքներուն եւ մասնաւորապէս երիտասարդ խօսեցեալներուն։

ՄԱՍԻՍ գրական շաբաթաթերթի վաղուան թիւը որ հրապարակ ելաւ այսօրուընէ, ճոխ ու չտեսնուած բովանդակութիւն մը ունի։— Մեր կրօնական տրապատկերը խորագրին տակ՝ ՀԱՐՄԱԿ (Մեսրոպ Վարդապետ) գրած է գեղեցիկ տեսութիւն մը, Ս. Թարգմանչաց ոսնին առթիւ, որուն կը յաջորդէ ԼԲԻՈՆԻ ՏԸ ԼԻԼԻ մէկ քերթուածին գրաբար ներդաշնակ թարգմանութիւնը ՏԻՐԱՆ ԵԼԲԷՆՃԵԱՆԷ։ Թերթին մեծագոյն մասը գրաւած է Շ. ՇԱՒԱՐՇ, ծանօթ գրագէտը։ Մայրուցնի անուն վէպով մը որուն նիւթը Սակարանի կեանքէ առնուած ուսումնասիրութիւն մըն է, գեղաշնչագէս հատաքրքրաշարժ։— Գիտական Քրոնիկ մը՝ ՆՈՒՅԱՐԷ, Բանասեղծութիւն մը, Գիւղանկար, Մ ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆԷ, Գրչագիր հին Աւետարանի մը վրայ ծանօթութիւն մը եւ Խմբագրական Նօթեր կ'ամբողջացնեն վաղուան ՄԱՍԻՍԻ Նիւթերը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարանի Ազգ. Պատրիարքարանի

Բնիկ Նիքսարցի Նշան Մէլիքեան անուն 37 տարեկան, հասակը՝ չափաւոր, դէմքը՝ վարդագոյն, կլոր եւ սպիտակագոյն, ճակատը՝ քիչ մը գնդաձեւ, յօնքերն ու աչքերը՝ սեւ, պեխերը՝ կարճ եւ ցանցառ, քիթը՝ ասլորական, ծնօտը՝ կլորակ, որ հետը կառապան եւ Կէրմիր գիւղի մէջ ամուսնացեալ աղջիկին անյայտացած է։

Կը յանձնարարուի Արքայ Աղջայնոց, որ եթէ երբեք լիշեալին տ'էր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին ա'ր եւ է տեղեկութիւն ունին, հաճին Պատրիարքարանիս ծանուցանել։

16 յունիս 1904 (Կնիք)

ԱԶԳ.— Պլօյիւքէրէի Ս. Հոգիսիմեանց Եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ Պէօյիւքէրէի եւ Եէնիմահալլէի մաքսեալ թաղի բարեպաշտ ժողովրդեան խնդրանօք, Պատրիարքական Փոխանորդ Գեր. Տ. Գարիէլ եպսկ. ձեռնադրեաց հանդերձեալ է, յառաջիկայ Կիրակի (20 յունիս 1904) հանդիսաւոր Ս. Պատարագ եւ Պաշտօն մատուցանել, ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ թաղեցւոց։

18 յունիս 1904

ՊԷՕՅԻՒՔՏԷՐԻ

ԾԱՆՕԹ.— Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեանց ի ժամ 12, Ս. Պատարագի՝ 2։

ՏԻԿԻՆ ԻՍԿՈՒՀԻ ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԿՈՂԱԿԱՑԻ ԵՒԱՆՈՒ Լ.Ֆ. ՄՍ.ՏԹԷՈՍ ԱՆԻ

Ցաւ կարեւոր հիւանդութեան ի Տէր հանգաւեր երէկ երեկոյ իր բնակարանին մէջ Գրնալը կղզի, ի հասակի 65 մեռց, ի խոր սուգ թողլով իր ամուսինը, զաւակները եւ հարազատները։

Շաբաթ, Յունիս 19/2 Յուլիս, ժամը 2ին (Լ. Թ.) յատուկ պաշտօն պիտի կատարուի Գրնալը, Մատթէոսեանց բնակարանը եւ անկէց հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Ֆէրիգիւղի Հայ-Աւետարանականաց գերեզմանատունը, ուր տեղի պիտի ունենայ յուղարկաւորութեան պաշտօնը ժամը 6ին (Լ. Թ.)։

Գրնալը Կ. Պոլիս 18/1 Յունիս 1904

ԾԱՆՕԹ.— Շաբաթ առաւօտ ժամը 12.30ին (Լ. Թ.) մանաւոր ղոգենու մը Ղալաթիոյ քարափէն պիտի մեկնի, Գրնալը փոխադրելու համար յուղարկաւորները։

ՎԿԱՅԱԿԱՆԱՑ ԲԱԼԵՈՒՄ

ԱՆԴԱԼՈՒԻ ՎԻԼԼԵՆԱԿԱՆ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Յունիս 23ին, կէսօրեայ 2½ ժամ լեռոյ

1. Մարշ Համիտիէ, դաշնակ եւ ջութակ
2. Խօսք տանկերէն, Պ. Բ. Արճեան
3. Բ. Սիկանեան, երգ Մխիթար. դաշնակ եւ ջութակ
4. Խօսք հայերէն, Պ. Ս. Երզնեան
5. Հէյրան, Խերթ
6. Ժ. Մարի, Սէբէնտա Պաէին, դաշնակ եւ ջութակ
7. Խօսք գերմաներէն, Պ. Ֆ. Արճեան
8. Ր. Հայդէ. Էն լիւսթիկէր չթիւսէնթէնթրէյա (Էօն Թաբ տ'էթիւտիա՝). հին զին. Կ. Մաքսատար, Ա. ուսան. Հ. Անէմեան, Բ. ուսան. Վ. Իսրայէլեան, Գ. ուսան. Ֆ. Արճեան, Բրոֆ. Բ. Արճեան
9. Տեղեկագիր Վարչութեան
10. Պէլլինի, Ուվերթիւռ Նորմա, դաշնակ եւ ջութակ
11. Լը տրա բուժ, Մոնոլոկ ֆլանոէ, Պ. Լ. Բէյիզեան
12. Ժ. Նէնթվիս, (Բոլքա), խմբերգ
13. Տեղեկերէն երկխօսութիւն մը, (Ս. էֆ. Կուրթիկեանի կողմէ). Պ. Պ. Ի. Թիլքիեան եւ Ա. Սեդրօսեան
14. Ա. Հէրմա, Իլ բելօ պէրժէր, (Ա. տարի ջութակի). Պ. Պ. Տ. Իսրայէլեան, Վ. Ինալեթեան, Հ. Պաղասարեան
15. Լ'էկզամինթէօռ է լը գանտիտատ սուր, (Տիրոլոկ քօմիք). Պ. Պ. Լ. Թրնակերեան, Ա. Թարգմանեան
16. Տէյզա, Սէբէնտա. Պ. Վ. Ինալեթեան
17. «Մշտնջենաւոր չարժում, (Մենախօսութիւն). Պ. Ա. Եփրեմեան
18. Էնդեթ Սիման, (Սէն իւմորիսթիք). Խմբերգ
19. Վկայականաց բաշխում
20. «Նօթ էրնալթ», Բայդէրմն. Խմբերգ։

Վարժարանս կը բացուի վերջին սեպտեմբեր 1էն, չորեքշաբթի օրը։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՓՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 յունիս. — Թիէն-Զինէն՝ Սբաճsարտի եւ Թոքիոյէն ալ Տկոյի Թէլեկրաֆի կը հեռագրեն թէ յունիս 25ին կատաղի ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է Բայ-Բինկի մօտ եւ թէ Ճապոնեանը յունիս 26ին գրաւեր են Բայ-Բինկը։

ԹՈՔԻՕ. — Ռիւթէր հեռեւեալը կը ծանուցանէ այսօրուան թուականով. — Կէնդանէն կը հեռագրեն թէ Վլատիվոստոքի ռուսական նաւաշարժը, այսօր, երեւցեր է Կէնդանի մօտ եւ յարձակեր է քաղաքին վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ռիւթէր սա հեռագիրը կը ստանայ Նիու-Զէլանդէ.— Ռուսական Պուխարով թորփիլլոտոնը, որ Բարթ-Արթուրէն հոս ժամանեց, կը յայտարարէ թէ ռուսական նաւեր ընկղմած կամ վնասուած ըլլալու զրոյցները բոլորովին անհիմն են։

—Լիաօ-Եանկէն կը հեռագրեն Ռուսերէն թէ Ճապոնները բռնութեամբ անցած են Մոթիէնի կիրճը եւ հիմա դէպ ի արեւելք կը յառաջանան Լիաօ-Եանկ տանող ճամբուն վրայ։ Ռուսական զինուորները, Բէլեր զօրավարին հրամանատարութեամբ տակ, ամուր դիրք մը գրաւած են որ այդ ճամբուն կը տիրէ։ Ճապոնները մտադիր են կարել ռուսական հաղորդակցութիւնները՝ Լիաօ-Եանկի հիւսիսային կողմէ՝ մինչդեռ Բուրաթքին զօրավարը իր բոլոր զօրութիւնով կը դրծէ Հայ-Չէնկի մօտ։

ԹՈՔԻՕ (Պատասխանական). — Ֆէյ-Զուլինկի կիրճին գրաւման մասին Թա-Բուզանի բանակին ընդհանուր հրամանատարին տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Ռուսերը որոնք հոն ամուր պատնէշներ չնեռած էին, բուռն ընդդիմութիւն մը ըրեր են Ճապոնացիներուն, սակայն Ճապոնական զօրագունդերը, կատաղի ճակատամարտ մը եղաբ։ յաջողեր են պաշարել Ռուսերը։ Տեղեկագիրը կը յարէ թէ ինոնսուն Ռուսեր մեռած գտնուեր են. Նաեւ ռուսական վեց սպաներ եւ ութսունեակ զինուորներ գերի ինկեր են։ Տակաւին հաստատուած չեն Ռուսերուն միւս կորուստները։ Ճապոնացիներուն ամբողջ կորուստն է հարիւր եօթանասուն հոգի։

ԹՈՔԻՕ (Պատասխանական). — Այսօր, առաւօտեան, ռուսական վեց թորփիլլոտաւոր կէնդանի ծովածոցը ժամանեցին. երկու հարիւր ռումբ արձակեցին ճապոնական չէնքերուն դէմ. Նաեւ ընկղմեցին ճապոնական չոգենաւ մը ու առագաստանաւ մը. յետոյ դարձին մինչեւ նաւահանգիստէն դուրս կեցած ռուսական երեք մարտանաւերու, որոնց հետ մեկնեցան։ Երկու Բարեթցիներ եւ ճապոնական երկու զինուորներ թեթեւապէս վիրաւորուեցան։ Ռուսական թորփիլլոտաւորուն պատճառած վնասը աննշան է։

ԲՈՒԻԶ.— Բէդերպուրկէն կը հեռագրեն Հավասի թէ յունիս 29 էն 30 ի գիշերը Բրոնչիոտի մէջ մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ նաւաշինարանի մէկ մասը եւ քիմիական աշխատանոցը այրեր են։

ՔՐՈՇԹԱՏ.— Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը կ'ըսէ.— «Պաշտօնապէս կը հեռագրուի թէ այս գիշերուան հրդեհը առաջ եկած է չոգիի խողովակի մը պայթելէն։ Այրեր է անգործածելի թորփիլներու մթերանոցը. առանց հիմը կամ վեցը մոխիր դարձեր են։»

ՄՈՍԿՈՒԱ.—Երէկ քաղաքին մէջ ու շրջակայքը բուռն փոթորիկ մը ծագեցաւ հեղեղումներ անձրեւով ու կարկտաւոր։ Ուրեմնը հոգի վիրաւորուելով հիւանդանոց տարուեցան։ Մինչեւ հիմա եւրեք մեռեալներ պատահեցան։ Շրջակայ գիւղերն ալ քանի մը զոհեր կան։

ՊԻԼ.—Անգլիոյ թագաւորը այս առաւօտ ժամ 6 ուկէսին ճամբայ ելաւ, Անգլիա դառնալու համար։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

(Կրկնութիւն գիշերուան հեռագիրներուն)։

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊՈՐՏՔԻ

4 % ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՂՏԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՍԷՐԻ

Առաջին վիճակահանութիւն, խաչուած 1904 Յունիս 31ին

69 քաւրիւր, 400 մարքնոց

6979 10099 11127 17315 17418 18423
22113 25256 25467 35033 36965 39126
39852 40052 40556 40844 43320 45301
46007 46046 46648 46913 46929 47513
49506 51597 52098 52228 52398 52439
52584 53392 54897 56018 56996 60549
62598 60659 60665 60789 60827 60850
60937 60948 60957 60964 66059 77538
70546 70668 70672 70674 70741 70946
71403 71632 71794 73011 73072 74367
74403 74433 74462 75007 75478 78264
79128 79575 79660

5 քաւրիւր 2040 մարքնոց

87366-87370 93406-93410 96666-96670
97271-97275 98091-98095

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԱՇՈՒՄ 18 Յունիս

Օսմ. Քանսոլիտ Միացեալ	Ֆ. Ֆ.	98	06
Բումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	121	37
Շերքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցուսական պանքա		439	—
Տէրբոզ		346	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	47
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	—
» ժուբասու		2	—
» պարտատոմսագիր		490	—
Քարաֆ Դ. Պոլսոյ		510	—
Թրանսվալ		108	—
Քրիստոֆիդ Թիւրքսիէն Ա		280	—
» » » Բ		267	—
Լավրիսա		49	75
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	55
» պարտատոմսագիր	«	526	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	169	30
Բարիզ » »	Ֆր.	22	96 ¼
» » » չէք	»	—	—
Գերլին անտոկոս չէք	մարկ	19	60
Վիէննա չէք	Ֆիորր.	21	81

ԴՐԱՄԱՆԻՇԻ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	37	13
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Թալ եմբէրիալ	»	20	20
Քրամի	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	106	02
Մէճիտիէ	»	—	—
Բուսպի Ազնտարան	Օ. Ս.	5	62

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Յունիս

Անգլիական Քանսոլիտ	90	70
Միացեալ պարտք բաց.	85	—
Միացեալ պարտք գոց.	84	87
Օսմանեան Պանքա	13	17
Ցուսական 1890	—	—
Հելլենական	—	—
Հելլենական 5 %	47	—
» Մոնոբոլ	49	—
Գուլկարական 1888	95	—
Եգիպտէն ինտիգիէ	105	—
Տօմինիոն	—	—
Թրանսվալ	4	18
Այտին երկաթուղի	14	—
Թուխակազիր	25	32 ¼

ԲԱՐԻԶ, 30 Յունիս

Հրանս. Ռանդ 3 %	98	05
Միացեալ պարտատոմսագիր բաց. Ղրշ.	96	10
Միացեալ պարտատոմսագիր գոց. »	96	12
Օսմ. Հայս. Պանքա Ֆր.	538	—
Օսմանիէ »	—	—
Բումէլի երկաթուղի »	124	—
Օսմ. մաքսատուն »	461	—
Օսմ Ռէժի »	377	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 % »	496	—
Գուէտի Լիանէ զուրոնը կտրած »	1127	—
Իտալական Ռանդ »	104	80
Սպանական արտաքին »	87	70

ՅՕԳԱՑԱՒ ԵՒ ՅՕԳԱՏԱՊ

ԱՊԱՀՈՎ ԲՈՒԺՈՒՄ

ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համապատասխան տարրաբանութիւնէն

Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Յօդաւցաւոյն բոլոր հիւանդութիւնները, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մէջքի ցաւ, կռնակի ցաւեր եւ ծունկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Գալաֆեան խան թիւ 5։

Կը գտնուի նաեւ Վենսան Գասապեան էֆէնտիի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղատները։

Գաւառները երեք շիշէն պակաս չի ղրկուիր

Գաւառներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրոշազ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔՈՒՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՊԷՇԹ

ԿԵՆՏՐՈՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒՄԸ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով եւ անմրցելի դիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ Ի ԴԷՊ ԺԱՄՈՒ ԵՒ ԿԵՆՑ՝ չհարցնելով մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի տակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամագլուխի եւ մանչ աղայոց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԻՇՆ ԱՇԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋ՝ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՇՄԱՆՆԵՐՆ ԱՁԳԷ ԱՆՇԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԿԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ԶԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՇՄԱՆՆԵՐՈՎ

Մեր գործակալ Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Գալաֆեան խան, թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ՝ ՕՐԴԻՆ Ն. ՊԱՌՆԱԲԱՆԵԱՆ՝ Պոլիս Պառնաբաս խան

ԲԱԹ ՏԸ ՆԱՖԷ ՏԷԼԱՆԿՐԷՆԻԷ

PATE DE NAFÉ DELANGRENIER

Շատ թանկագին շաքարանատ մըն է ընդդէմ կուրծքի հիւանդութեանց։ Բարիզի ֆաքիւլթէին ու հիւանդանոցներու 40է աւելի բժիշկներուն կողմէ հաստատուած է իբր չատ ազդեցիկ դեղ մը ընդդէմ ՀԱՁԻ, ՅՕԳԱՑԱՒԻ ու ԳՐՕՆՇԻՒԻ։

Տրլանկրէնիէ մարքան պանդիկ։

Կը գտնուի ամէն դեղատներու մէջ։

15—30

ՍԱԼԱՄԱՆԴՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ

Դրամագլուխ եւ պահեստ

ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.

Կալաթա Դարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4

77—104

ԹԻԼԱՆՄԱՐՏ CUNAR

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԵՆԱԿԱՆ

Ամէն տարի երկու անգամ կը բաշխի Լիվերբուլի եւ Արեւելեան միջեւ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվէրնիա	12900	Սիլվանիա	7395
Մաճեսթիր	18950	Քանատիա	4541
Լանքաշիր	12950	Վէրոնա	3228
Լամբարտիա	12950	Բաւարիա	2942
Սաւոնիա	8345	Թիրիա	2936
Ուելզիա	8128	Մէրսիա	2931
Լիվերպուլ	8120	Մանչիսթր	2558
Սէրպիա	7392	Ալէքսոս	218
Ուլսանիա	7269	Էշթոլսի	16

Գիմել առ՝ ՅՈԼԻ և ՍԻՆԿԷՐ Joly et Seagor

Մէլմանէթի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վենետիկ Սուլթանիէ Կայսերական Իրատով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստոս 1892 թուականը (20 Յուլիս 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ Հրդեհի, տարածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գլխաւոր գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Գանձապետ մանուկեանը՝ Նէնէ Հան Հաւուզ էզողոց։ Օսմ. Նամակատան դէմը։

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զաւէխ Մարմարաճարշի, Զորլուլը խան, թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այլ ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒՍԹՕՖԼ

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍՆԵՐ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ 56, Ռիւ տը Պօնսի

Ապրանքներու չանկին առաքումը ձ. ի

ՊԱՀԱՆՋԵԼ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՄԱՐԴԱՆ

Եւ Գրէնոբլ անունը ա բոլոր գրերով

Կրկին աւծութիւն բոլոր առարկաներու

Ապրանքներու ցանկին առաքումը ձրի

Եր վաճառուի Կ. ՊՈԼԻՍ, գլխաւոր վաճառատաղց մէջ, ԻԶՄԻՐ՝ ս Ժորժիատէս 47 Ռիւ Ֆրանսը Սելանիկ՝ Գլխաւոր վաճառատաղց մէջ ՊԷՐՈՒԹ՝ Մէլիի և Մանասէ։

COMP. RUS

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԵՆԱՒԱՇՈՒՑԻ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաբաթուան երթեւեկութիւններ

Ցուլիս

Գ. 15/ 8 Սեվաստոպոլ ժամը 10/ն միջօրէին առաջ։ Տարտանէլ, Ղմնորոզ, Լէյլանկ, Իվէր, Բ. ոս, Թարապ լուս—Նամ, Գէրուզ Եանիա, Բորք—Սալտ, Սղիբսանդրիա ժամը 4ին յետ միջ. էին։

Հ. 1/30 Օտեսայ ժամ 1ին միջ բէյն առաջ։

Շ. 19/2 Միտիլի, Իզմիր, Բիրէ, Եղեր անդրիա, ժամը 1 ին միջ. էէն առաջ։ Օտեսա ժամ 2ին յետ մ ջօրէ։

Կէր. 20/3 Ինէպոլի, Սի՞ոպ, Սամսոն, Օրդու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ, Պաթում ժամը 8ին միջ-օրէ ն առաջ։ Քուրիազ, Վանա, Օտեսա ժամը 3ին յետ մ ջ էին։

ՇՈՒԵՆԱՒԱՇՈՒՑԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն ԲԱՐԷԼ ԵՒ ԸՆԿ-

ՅԱՏԵՑՈՒԱԾ ՇՈՒԵՆՆԵՐԻՆ

Ցուլիս 4ին Միճկերէլի, Սեւ Ծովէն։

Ա կարգ Բարէլի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարէլի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփհանէ քարէքին վրայ։

515 Թ. ՈՂԿԻԼԻ

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ- ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ չինուած ըլլալով, իրենց տակաւնութեամբ այնքան գնահատուած են, որ ալբարիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքաղաքակրթած բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններու մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Մէրտիվէնի դիմաց։

Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եւեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։

Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 18։

Սկիւտար) Զարլը պօրը, թիւ 120։

Դասերը եւ նարգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ օղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՌԻԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Ընդմէջ Հելի Կ. Պոլսոյ եւ Օսկասայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմ/ս	497	Կոզ	1141	Մաս/ս	724
Ալէքթ	3607	Գոնկ	1916	Կրոսնս	1985	Մարէնկ	1273
Անտէլ	1541	Գորսս	835	Լիբր	775	Մարդէլ	3779
Արիսորս	2277	Դիա	4311	Հիտալկ	1581	Մ. քատ	3517
Գասանս	1822	Տուինս	917	Հի ատ	912	Միլ	1057
Գորտոնինս	1264	Տուրս	3883	Հորաթիս	3600	Մոնդէպէլ	1535
Գրալս	1076	Տէլտա	1713	Հ. մ. էր	895	Մ. ը Ա	249
Գրիւնս	841	Տիսամ	504	Իսկ	2354	Էլ	1033
Դրիֆտ	448	Լիգս	2465	Իտանս	5400	Օմ	4100
Ֆէլտս	1371	Լլանորատ	1550	Ձ. ուս	1080	Մնա. ս	4036
Գա իրս	1837	Լ. ազ	84	Գ. էս	1053	Օլան	1505
Գամէս	1244	Միտ	934	Ֆ. լրինս	2407	Բոլէլմ	631
Դ. զ	1994	Մինա	1628	Տովնս	1700	Իոլ	510
Զիրա	2719	Մալմիկ	549	Լէս	1058	Ռ. պէն	2229
Մ. սէրս	8411	Տրանսիսպ	4583	Լ. բանս	2272	Ռ. լ	1663
Գլնս	2697	Հա իլ	306	Լիվոնս	1403	Ռոլ	1613
Գորտատ	4415	Կիլանս	1.43	Լոնեյս	319	Սալէ	1789

Ընդհանուր վաճառքով Հելէն հոս հասած է։

Միխաեա չոգենաւը, նաւապետ Թորս։

Ընդհանուր վաճառքով Հելէն հոս կը սպասուի։

Այեիբօ չոգենաւը, նաւապետ Հիթ, ամսոյս 30ին։

Դիմել առ Գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴԻԶՕՏ

Թիւ 22—24, Ֆիւլիք Միւլէթ խան, Ղալաթիա 377

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845թ.

1902 Յունուար 1ին եղաշխարհեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրութիւններուն եղած նոր հատուցութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնց կը կազմեն Ընկերութիւնը։ և որոնց կը պատկանի բոլոր չափերը։ 1901ին ապահովագրեալ վճարուած յաջորդութիւններու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ամէնէրեակեան բոլոր դիրքերու հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած ը քանիներն աւելի ապահովեան և չափաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ոչու գաղտնի, համարձակութեան, մահուան պատճառներուն և պատճառին, անձնասպանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի տարին։ Ցիշեցնենք բոլոր կենդանագրէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրեալներուն Հաշուի առնելու։ այս փոխատուութեանց գումարները պատ գանանկուած են բոլորին մէջ։ 30 տարի պայմանաժամ իրաքանչիւր վճարման համար տարեկան տոկոսի, վճարուելիքը դարձեալ մինչեւ 5 տարի մեռնելէն յաջորդելու ատենները։ յետաձգեալ ապահովագրեալները 5 տա 100 տոկոսով հանելով վճարելով։ մէկ տարվոյ ընթացքի յետոյ իրաւունք կուտան չեղեալ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, պիտի որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ մեռնի պատահի, ապահովագրեալ գանելով կը հատուցուի ամբողջութեամբ, առանց կարգի առնելու անվճար մնացած ապահովագրութիւնները։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ 4 տա 100 տոկոսակը պայմանն ալ ունի, որ ալբարիկ մէջ քաղաքացնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել։

Ծնօրէնութիւն ի Թուրքիա

Ճ. ՈՒ. ՀՈՒՍԻՆՕՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Գլխաւոր Գործակալ

Ա. ՋՈՒՀԱՆԵԱՆ

Պոլիս, Հուսէյնաղա խան

Պէյոգլու փողոց, Վէքիլիս խան

Գալաթիա

Աւարտեալ՝ ՋԱՐԵՀ ԵՕՍՍՈՒՖԵԱՆ

"ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (103)

ԲԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ԲԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ս.

«Ա Ն Դ Լ Ո Ի Հ Ի»Ն

—Մարկ ըրէք, սիրելիս, ըսաւ Ժիւլօ վճռական չեղեալ մը. եթէ հաճոյացած էք որ ես ձեր մարդն եմ, քիչ մը աւելի քակեցէք ձեր կոճակները... Մենց որ, երկար առնէ ի վեր կօրսնցուցած էք այդ վարժութիւնը, չարաւնակեց Ժիւլ, պեկտերը ոլորելով։

—Ժիւլօ, կը խորհիմ թէ ձեր կեանքին մէջ գէթ մէկ անդամ լուրջ կրնաք ըլլալ...

—Լ՞ուրջ... Պապին պէս լուրջ կը դառնամ, երբ չանեբա այնպէս պահանջեն։

—Կարելի է ձեր վրայ վստահութիւն ունենալ։

—Միայն թէ գնահատելու է զայն նիւթապէս, ըսաւ Ժիւլ, երկրորդ սիկարէթի մը վառելով։

—Ապահով եղէք... առ ալ պիտի ըլլայ։

—Լ՞ռ ուրեմն, բացէ բայ ըսէք ընելիքս...

«Անգլուհին վարանեցաւ, յետոյ։ ուրոյում մը տալով խնդրն.

—Շա՛տ լաւ, պիտի ըսեմ... խնդիրը կը դառնայ հետաքրքրութեան մը վրայ, օրուն ձեռնարկած եմ տարիներէ ի վեր, եւ յոյս չունիմ թէ կարենամ յաջողութեամբ գլուխ հանել դայն։

—Կրնա՞ս... կարծեցեալ մանաւոր առնելու դիտած էք, ուրոյ նշանաբանն է. «Հետաքրքրութիւններ ընտանիքներու չանուն համար.— Արդարութիւն եւ գաղտնապահութիւն..» Ա՛հ, կը ճանչնամ այդ անշանները... ու խորհիլ թէ այդ խարբանները հանդարտորէն կ'ապրին ի վնաս այն անձերուն զոր ոտնակոխ կ'ընեն, ատենց դրամը չորթելով... Ձեզի համար չեմ ըսեր։

—Կրնաք ըսել... Արդարեւ չոհագործուեցայ այդ կարգի մարդոց կողմէ... բայց այդպէսի պարագայի մը մէջ, ուրու կարելի է դիմել...

—Ժիւլիի... երկուային ներքնչում մը ունեցեր էք, իմ վրա խարնելով... Աշխարհ եկած եմ, այդ գործը ընելու համար... բայց անչուշտ կը խորհիք թէ երբ ձեզի պէս բարեկամների մը հետ գործ ունիմ, ես չպիտի կառավարեմ նաւը... Մանաւանդ այն վայրկեանին սկսեալ, երբ իմ փոքր ծառայութիւններս լայնօրէն վարձատրէք։

—Ուրեմն որոշեցինք... Ժիւլօ, ձեր խնդրանքին համաձայն, թղթերս բաց կը խաղամ... փնտռածս նորատի աղջիկ մըն է....

—Կրնա՞ս, ըսաւ Ժիւլօ, աչքերը խոլոր բանալով։

—Տանտիրնդ տարիէ ի վեր հետաքրքրութիւններ կը կատարեմ, եւ հակառակ իմ անհաշիւ ծախքերուս, չեմ կրնար բան մը յայտնել... Սակայն գիտէք թէ օրքան յամառ կին մըն եմ։

—Անգլուհիի մը պէս, դիտել տուաւ Ժիւլ։

Կոմսուհին նայուածքը սեւեռեց Ժիւլիի վրայ եւ պատասխանեց.

—Այո՛, Անգլուհիի մը պէս։

—Դիւրին գործ չէ տարիկա... Սակայն հեռք մը, թէ մը գտած ըլլալու էք, կարենալ հետապնդելու համար։

—Շատ թեթեւ ու տկար... Աչքէ կորսնցուցած եմ այդ աղջիկը, երբ օրորոցին մէջ կը գտնուէր...

Ժիւլօ ցնցեց ուսերը։

—Ուրեմն չեմ զարմանար ձեր փորձերուն անյաջողութեանցը վրայ... Ինչպէս կարելի էր յաջողիլ։

—Սառցած տեղեկութիւններս վերջնական կերպով կը հաստատեն թէ Բարիզ բնակող գործաւորուհի մը, իրիկուն մը մեկնած էր, իր հետ առնելով այդ աղջնակը... Անկէ ի վեր անյայտացաւ, բայց ա սարգ է թէ այն գիւղը չէ վերադարձած, ուր իր դեռեցիկ դրուած էր։

—Ինչ է այդ գիւղին անունը։

—Սէն-Կլոթիէն։

—Դիտէք թէ Բարիզի որ թաղը կը բնակի այդ գործաւորուհին«

—Ո՛չ։

Ժիւլօ յանկարծակի ձեւով մը քարոց գլուխը։

—Շատ դժուար գործ է տարիկա։

—Ուրեմն իրաւունք ունիմ ձեր վրայ յոյս չդնելու, քանի որ առաջին խոչընդոտին առջեւ իսկ կը վհատիք, եւ անհնար կը դատէք այդ գործը, ըսաւ Սիլվանիա Լանկէն... Եթէ ձեզի չափ նուազ յամառ ըլլայի, առաջին վայրկեանէն իսկ, ձեռք պիտի քաշէի այդ գործէն... Բայց խարնեցէք... Այդ աղջնակը մեծցնելու հոգը ստանձնող գործաւորուհին ինչ կրնայ ըրած ըլլալ զայն, քանի որ տասնեօթ տարեկան եղած ըլլալու է ան։

—Իրեն պէս գործաւորուհի մը, պատասխանեց Ժիւլօ։

—Աւելի լաւ... Ուրեմն այդ ուղղութեամբ պէտք է կատարել փնտռտուքները. արդ՝ գործաւորական այդ դասակարգը ծանօթ է ձեզի. հոն տարած էք դուք... Թերեւս յարաբերութիւններ ու բարեկամութիւններ մշակած էք այդ դասակարգին վերաբերեալ անձերու հետ։

—Ակներեւ է տարիկա... Բայց ինչպէս կ'ուզէք որ ձեր փնտռած թաղուները երեւան հանեմ Բարիզի մայթերուն վրայ թափառող հարիւր հազարաւոր գործաւորուհիներուն մէջէն։

—Տարիքը գիտենք. բան մը է առիկա։

—Այո՛, բաւական կը պարզէ խնդիրը։ Փոխանակ հարիւր հազար օրիորդի քսան հազարմիայն մաղէ պիտի անցընենք...օրը երեք հազիր մասին փնտռտուքի ելլելով, կիրակի օրերը հանգչելու պայմանով, քսան տարիէն հազիւ կրնանք ուարել։

—Կեցէք... Այն տան դրացուհիներէն, ուրկէ այդ գործաւորուհին առած տարած է աղջնակը. իմացայ թէ կանացի զգեստներ կը կարէր... Հեռաւորապէս չատ հաւանական է որ իր արհեստը սորվեցուցած ըլլայ այդ աղջնակին, կամ անոր մօտ արհեստ մը...

—Դէ՛ չէ այդ տեղեկութիւնը։ Հարիւրին քսանը՝ինդ կը պակսի մեր յոգնութիւնը, տրամադրենք մեր ուրեմն կապ ունին ուրիշ գործեր ալ, ինչպէս նորթիկները. սեղմիրան շինողները, ասեղնագործութիւն պարապողները, ծաղկեգործները, փնտրագործները, բանկոն, տարատ կարողները։ երիզագործները եւ ժանեկագործները։

—Այո՛։ Վերահասու եմ գործին բոլոր դժուարութիւններուն...

—Պէտք է հասկնալ թէ ո՛ւր կը ընտակէր այդ աղջնակին մօրուն... Եթէ երբեք Սէն-Մարթէն արուարձանին, Շարէլի կամ Վիլլեթի կողմը ըլլար, յոլովցուս թեանս վրայ վստահ եմ։

—Ինչո՞ւ համար։

—Որովհետեւ իմ հարեւանիքս է։ Հոն գտնուող բոլոր սերմավաճառի կրպակները բոլոր խանութները եւ փողոցի անկիւնները գիտեմ։

—Դժբախտաբար, այդ մասին ես ու հեռք չեմ կրնար ցոյց տալ։

—Մ՞ղք։

—Բայց ուրիշ բան մը ունիմ։

—Տեսնենք այդ առարկան. եթէ բարիք մը առալ չի բերեր, չարիք ալ չի պատճառեր, ըսաւ Ժիւլօ փիլիսոփայօրէն։

Սիլվանիա Լանկէն բացած էր վերին գզրոցը Լուի ԺԶ.ի սեռ գրասեղանի մը, որ սենեակին մէկ անկիւնը կը գտնուէր։

Երկու լուսանկար հանեց անոր մէջէն։

—Դիտեցէք սա լուսանկարները, ըսաւ Սիլվանիա, առաջինը երկարելով Ժիւլօյի։

(Շարունակելի)